

Seksuaalivähemmistöjen esittäminen lehtikirjoituksissa

Olli-Pekka Asikainen

Tekijä(t) Olli-Pekka Asikainen	
Koulutusohjelma Journalismin koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Seksuaalivähemmistöjen esittäminen lehtikirjoituksissa	Sivu- ja liitesivumäärä 42
Tässä tutkimuksessa selvitetään laadullisen haastattelututkimuksen avulla, miten suomalainen lehtimedia kirjoittaa seksuaalivähemmistöistä. Aihetta tutkitaan haastateltavien subjektiivisten kokemusten kautta. Ihmisten seksuaalinen suuntautuminen on olennainen osa heidän identiteettiään, ja sillä miten aihe on esillä mediassa voi olla ihmisille suuri merkitys. Huomionarvoista on myös se, että tavat joilla seksuaalivähemmistöjä mediassa käsitellään, voivat osaltaan tukea olemassaolevia stereotyyppisiä vähemmistöjen edustajista tai auttaa rikkomaan niitä. Haastattelututkimukseni perustuu neljän seksuaalivähemmistöön kuuluvan vastaajan kokemuksiin kolmesta artikkelista, jotka annoin heille ennalta luettaviksi. Valitsemani artikkelit ovat Suomessa julkaistuja artikkeleita, joiden arvioin mahdollisimman kattavasti edustavan sitä, miten Suomessa lehdet seksuaalivähemmistöistä kirjoittavat. Haastateltavilta kysyttiin muun muassa kuinka oikeina he pitivät artikkeleissa esitettyjä tietoja ja väittämiä, millaiseksi he kokivat artikkeleissa käytetyn kielen, kuinka monipuolisiksi he kokivat kunkin artikkelin ja millaisen kuvan he kokivat artikkelien antavan seksuaalivähemmistöistä. Vastaajilta selvitettiin myös sekä miten he kokivat suomalaisen lehtimedian yleensä seksuaalivähemmistöistä kirjoittavan, että miten hyvin he kokivat tutkimusta varten lukemiensa artikkelien edustavan sitä. Haastateltavien kokemukset vaihtelivat melko paljon eri artikkelien välillä. Vastaajat olivat keskenään varsin yksimielisiä tietyissä asioissa, mutta heidän näkemyksissään oli myös paljon keskinäisiä eroja. Seksuaalivähemmistöjä käsittelevään lehtikirjoitteluun Suomessa haastateltavat olivat enimmäkseen melko tyytyväisiä, mutta kokivat siihen kaivattavan lisää monipuolisuutta. Erityisesti vastaajat kokivat tärkeäksi, että artikkeleissa pyrittäisiin rikkomaan seksuaalivähemmistöjä koskevia stereotyyppisiä.	
Asiasanat seksuaalivähemmistöt, seksuaalinen identiteetti, representaatio, yleisötutkimus	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Keskeisten käsitteiden määrittely	2
2	Representaatioiden merkityksestä.....	3
2.1	Media ja identiteetti	3
2.2	Puuttuvat representaatiot	4
3	Menetelmät ja aineisto	6
3.1	Tutkimusongelma ja valitut menetelmät	6
3.2	Haastattelujen rakenne	7
3.3	Vastaajien lukemat artikkelit.....	8
3.4	Tutkimuksen vastaajat	9
3.5	Kerätty aineisto	10
4	Seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemuksia kotimaisesta lehtimediasta.....	11
4.1	Artikkeleissa käytetty kieli ja tietojen oikeellisuus	11
4.2	Artikkelien monipuolisuus.....	13
4.3	Artikkeleista välittyvä kuva seksuaalivähemmistöistä	18
4.4	Miten artikkelit edustavat suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä .	21
4.5	Yhteenveto.....	24
5	Pohdinta.....	27
	Lähteet	31
	Liitteet.....	32
	Liite 1. Haastattelujen kysymysrunko	32
	Liite 2. Artikkelin 1: Uusi elämä heterona.	33
	Liite 3. Artikkelin 2: Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto.	38
	Liite 4. Artikkelin 3: Pink: Lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus.	42

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyön tavoitteena on selvittää seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemuksia siitä, miten seksuaalivähemmistöjä esitetään suomalaisissa lehtiartikkeleissa.

Ihmisten seksuaalinen suuntautuminen on usein olennainen osa heidän identiteettiään, ja sillä miten aihe on esillä mediassa voi olla suuri merkitys. Tavat joilla seksuaalivähemmistöjä mediassa käsitellään voivat esimerkiksi osaltaan tukea olemassaolevia stereotyyppiä seksuaalivähemmistöistä tai auttaa rikkomaan niitä.

Pyrin laadullisen haastattelututkimuksen avulla selvittämään sitä, miten lehtimedia Suomessa kirjoittaa seksuaalisista vähemmistöistä. Aihetta käsitellään seksuaalivähemmistöjen edustajien subjektiivisten kokemusten kautta.

Jotta tutkimuksen aihepiiri ei olisi liian laaja opinnäytetyön tarkoituksiin, olen rajannut muun median tavat esittää seksuaalivähemmistöjä tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Haastattelututkimusta varten valitsin kolme suomalaisissa lehdissä julkaistua artikkelia, joiden koin monipuolisesti edustavan suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä. Neljä seksuaalivähemmistöihin kuuluvaa haastateltavaa luki kyseiset artikkelit ennakoon, minkä jälkeen kahdenkeskisten haastattelujen avulla pyrin selvittämään kuinka he kokivat seksuaalivähemmistöjä artikkeleissa käsiteltävän.

Haastatteluissa selvitin muun muassa sitä, millaisen kuvan haastateltavat kokivat artikkelien antavan seksuaalivähemmistöistä, kuinka oikeiksi he kokivat artikkeleissa esitettävät väitteet tai millaiseksi he kokivat artikkeleissa käytetyn kielen ja ilmaukset.

Ensimmäinen valitsemani artikkeli on Me Naiset-lehden numerossa 36/2013 julkaistu kohtua herättänyt juttu ”Uusi elämä heterona”, jossa kerrotaan nuoresta heteroksi muuttaneesta homomiehestä. Toinen artikkeli on Ylen verkkosivujen kulttuuriosiossa 19.7.2015 julkaistu homomiesten karhu-alakulttuuria käsittelevä artikkeli ”Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto”. Kolmas artikkeli on Iltalehden verkkosivuilla 6.8.2013 julkaistu juttu ”Pink: lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus”, joka käsittelee lesbonaisiin kohdistuvia stereotyyppiä epäsuorasti Pinkiin kohdistuvien oletusten kautta.

Käsittelen työni toisessa luvussa sosiaalisten representaatioiden ja mediassa näkyvien esikuvien ja roolimallien merkitystä seksuaalivähemmistöille. Kolmannessa luvussa käsitelen haastattelututkimukseni menetelmiä ja keräämääni aineistoa, ja neljännessä luvussa

kerron tutkimukseni tuloksista. Viidennessä luvussa pohdin sitä, miten tutkimustavoitteet täyttyivät, ja mietin mahdollisia kehittämistarpeita ja ideoita jatkotutkimukselle.

1.1 Keskeisten käsitteiden määrittely

Tässä työssä puhutaan muun muassa sosiaalisista representaatioista ja seksuaalisista vähemmistöistä. Määrittelen alla lyhyesti, missä merkityksessä tässä työssä kyseisiä käsitteitä käytetään.

Pro gradu-tutkielmassaan *”Entä jos pahin tapahtuisi, miten siitä selviytyisit?” - Homoseksuaalisuuden ja toiseuden rakentuminen suhteessa normatiiviseen heterouteen nuorille naisille suunnatussa Demi-lehdessä* Taru Wickström määrittelee sosiaalisten representaatioiden olevan jaettuja käsityksiä ja jaettua sosiaalista tietoa maailmasta. Niiden avulla ihmiset voivat hahmottaa ympäristöään helpommin ja kommunikoida vaivattomammin toisen samat käsitykset jakavan ihmisen kanssa. Media on yksi merkittävä sosiaalisten representaatioiden välittäjä. Wickström pohjaa määritelmänsä Serge Moscovicin teorioihin. (Wickström 2013, 7-8)

Valtakunnallisen ihmisoikeusjärjestön Setan Hlbtqi-sanasto määrittelee seksuaalisilla vähemmistöillä tarkoitettavan muun muassa homoja, biseksuaaleja ja lesboja. Setan sanastoon on kerätty yhteen keskeisimmät aiheeseen liittyvät termit. (Seta)

2 Representaatioiden merkityksestä

Käsittelen tässä luvussa sosiaalisten representaatioiden ja mediassa näkyvien esikuvien ja roolimallien merkitystä seksuaalivähemmistöille.

Yhdysvaltalainen HLBT-vähemmistöjen (homojen, lesbojen, biseksuaalien ja transihmisten) esittämistä mediassa seuraava etujärjestö GLAAD painottaa median edustajille suunnatussa oppaassaan *GLAAD Media Reference Guide*, että asiallinen ja monipuolinen uutisointi auttaa paitsi jakamaan tietoa myös rikkomaan ennakkoluuloja seksuaalivähemmistöistä. (GLAAD 2014, 4)

2.1 Media ja identiteetti

Sarah C. Gomillion ja Traci A. Giuliano kirjoittavat julkaisussaan *The Influence of Media Role Models on Gay, Lesbian, and Bisexual Identity* mediassa esiintyvien roolimallien vaikuttavan seksuaalisen identiteetin muodostumiseen ja oman identiteetin löytämiseen. He selvittivät vuonna 2005 kyselytutkimuksen sekä syvällisemmän haastattelututkimuksen keinoin miten seksuaalivähemmistöjen edustajat kokivat median vaikuttaneen heidän identiteettiinsä. (Giuliano, Gomillion 2011, 330)

Se miten seksuaalivähemmistöt mediassa esiintyvät on Giulianon ja Gomillionin mukaan osa sitä historiallista ja kulttuurista kontekstia, joka vaikuttaa yksilöiden seksuaalisen identiteetin kehittymiseen. Heidän näkemyksensä pohjaa osin Phillip L. Hammackin ajatuksiin ihmisen seksuaalisesta kehityksestä. Kannustavat esimerkit ja roolimallit mediassa voivat esimerkiksi auttaa ihmisiä tiedostamaan omat samaan sukupuoleen kohdistuvat intressinsä ja kannustaa heitä kertomaan seksuaalisesta suuntautumisestaan läheisilleen. (Giuliano, Gomillion 2011, 331)

Giulianon ja Gomillionin kyselytutkimukseen osallistui 126 vastaajaa gay pride-juhlassa Austinissa Texasissa. Vastaajista suurin osa (89,1 prosenttia) identifioi itsensä homoseksuaaleiksi ja 8,6 prosenttia biseksuaaleiksi. (Giuliano, Gomillion 2011, 334)

Yleisimmäksi tavaksi jolla vastaajat kertoivat mediassa esiintyvien seksuaalivähemmistöön kuuluvien henkilöiden tai TV- tai elokuvahahmojen vaikuttaneen heidän oman identiteettinsä löytämisessä oli samaistumisen kautta. Vastaajat olivat kokeneet voimakkaita samaistumisen tunteita törmätessään seksuaalivähemmistöjä käsitteleviin tarinoin. Monet vastaajat mainitsivat mediassa esiintyvien henkilöiden ja hahmojen toimineen myös

tärkeinä roolimalleina, joista he kokivat saavansa tukea omassa elämässään. (Giuliano, Gomillion 2011, 336)

Monet vastaajat kertoivat myös mediassa esiintyvien seksuaalivähemmistöjen edustajien innostaneen heitä olemaan ylpeitä omasta seksuaalisesta identiteetistään. (Giuliano, Gomillion 2011, 336)

Vastaajilta pyrittiin selvittämään kokivatko he eri mediaformaattien vaikuttaneen eri tavalla siihen, miten he kertoivat seksuaalisesta suuntautumisestaan muille. Gomillion ja Giuliano saamat vastaukset olivat mielenkiintoisia: Internetillä ja kirjoilla koettiin olevan kaikkein suurin vaikutus, elokuvien ja television vaikutus arvioitiin vähäisemmäksi, ja aikakauslehdillä ja musiikilla puolestaan oli vähäisin vaikutus. (Giuliano, Gomillion 2011, 338)

Tutkimuksessa kysyttiin vastaajilta myös millaisia seksuaalivähemmistöjen kuvauksia he kaipasivat lisää mediaan. Selvästi kaikkein suurin tarve koettiin olevan realistisilla kuvauksilla seksuaalivähemmistöistä. Vastaajat kaipasivat myös lisää positiivisia kuvauksia ja monet toivoivat mediassa näkyvän enemmän seksuaalivähemmistöjä edustavia perheitä. (Giuliano, Gomillion 2011, 337-338)

Tarve realistisille kuvauksille niin sanotuista ”tavallisista” seksuaalivähemmistöjen edustajista tuli esille myös omassa haastattelututkimuksessani. Käsittelen tätä tarkemmin myöhemmissä luvuissa.

2.2 Puuttuvat representaatiot

Taru Wickström käsittelee pro gradu-tutkielmassaan niin sanottua ”näkymättömyyden psykologiaa”. Alunperin Stephanie A. Frybergin ja Sarah S. M. Townsendin kehittämä ajatus viittaa siihen, millaisia vaikutuksia ihmisten identiteetin kehitykseen voi olla sillä, että jonkin ryhmän representaatiot ovat yksipuolisia tai muutoin vajavaisia. (Wickström 2013, 10)

Wickström kirjoittaa ihmisten minuuden ja identiteetin rakentuvan sosiaalisesti ja sosiaalisten kontekstien vaikutuksen alaisena. Osana tätä sosiaalista kontekstia jossa minuus muotoutuu ovat sosiaaliset representaatiot. (Wickström 2013, 10)

Sosiaalisten representaatioiden kautta ihminen näkee, mitä hänen on mahdollista olla. Millaisia mahdollisuuksia hän tiedostaa itsellään olevan ja millaiset identiteetit hän ymmärtää itselleen mahdollisiksi. (Wickström 2013, 10)

Ihmisten minuus rakentuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa ja tarkkailemalla muita ihmisiä ja ympäröivää yhteiskuntaa. Näin hän oppii mikä hänen omassa ympäristössään on ylipäänsä mahdollista, minkä koetaan olevan toivottua ja mitä puolestaan pidetään epäsuotavana. (Wickström 2013, 10)

Olemattomat tai muutoin vajavaiset sosiaaliset representaatiot rajoittavat ihmisten näkemystä omista mahdollisuuksistaan. Siksi voi olla merkittävää millä tavoin vaikkapa seksuaalivähemmistöt ovat esillä yhteiskunnassa ja mediassa. Jos ihminen ei näe lainkaan seksuaalivähemmistöjen edustajia omassa sosiaalisessa piirissään, mediassa tai yhteiskunnassa yleisesti, tai hänen näkemänsä kuva jää hyvin yksipuoliseksi, saattaa se rajoittaa hänen käsitystään siitä millaisia ihmisten on mahdollista olla. (Wickström, s.10)

Wickström kirjoittaa tutkielmassaan suhteellisesta ja absoluuttisesta näkymättömyydestä. Suhteellisella näkymättömyydellä tarkoitetaan sitä, että jonkin asian representaatiot ovat yksipuolisia tai muutoin vaillinaisia. Puutteellisten representaatioiden myötä ihmisten käsitys aiheesta voi jäädä hyvin rajalliseksi tai jopa vääristyneeksi. Jos esimerkiksi seksuaalivähemmistöt ovat mediassa esillä ainoastaan elokuvien negatiivisia stereotyyppioita edustavien hahmojen muodossa tai muutoin kielteisessä valossa, värittää se ihmisten näkemystä siitä, millaisia seksuaalivähemmistöjen edustajat voivat olla. (Wickström 2013, 10-11)

Absoluuttinen näkymättömyys taas tarkoittaa sitä, että jonkin asian sosiaaliset representaatiot puuttuvat kokonaan. Esimerkiksi seksuaalivähemmistöjen representaatioiden puuttuessa seksuaalivähemmistöön kuuluvan nuoren voi olla mahdotonta löytää samaistumisen kohteita ja vaikeaa rakentaa omaa seksuaalista identiteettiään. (Wickström, s.11)

Wickström arvioi, että Suomessa tuskin esiintyy absoluuttista näkymättömyyttä seksuaalivähemmistöjen suhteen, mutta suhteellista näkymättömyyttä voi hyvinkin esiintyä. Vaikka seksuaalivähemmistöjen sosiaalisia representaatioita on, ne voivat jäädä yksipuoliseksi tai muutoin rajallisiksi. (Wickström 2013, 59)

Suhteellisen näkymättömyyden ongelma nousi esille myös omassa tutkimuksessani. Miltei kaikki haastateltavat kokivat suomalaisen lehtimedian (tai median laajemminkin) tavan esittää seksuaalivähemmistöjä tavalla tai toisella puutteelliseksi, vaikka lehtikirjoittelun yleistä tasoa pidettiinkin varsin hyvänä.

3 Menetelmät ja aineisto

Tässä luvussa kerron haastattelututkimukseni menetelmistä ja keräämästäni aineistosta. Haastattelut on tehty pääkaupunkiseudulla syyskuussa ja lokakuussa 2015.

Se, miten seksuaalivähemmistöihin kuuluvat henkilöt kokevat tavan jolla seksuaalivähemmistöjä mediassa käsitellään, on mielestäni mielenkiintoinen tutkimuskohde. Seksuaalinen suuntautuminen voi olla hyvin merkittävä osa ihmisen minuutta ja identiteettiä, ja ei ole ongelmattonta mikäli esimerkiksi jokin tietty seksuaalinen vähemmistö esitetään mediassa yksipuolisesti tai jopa olemattomasti.

3.1 Tutkimusongelma ja valitut menetelmät

Tutkimukseni päämääränä on ollut selvittää, millaisia kokemuksia suomalaisilla seksuaalivähemmistöjen edustajilla on tavasta, jolla kyseisiä vähemmistöjä kotimaisessa mediassa esitetään. Koska koko suomalaisen mediakentän kattava laaja-alainen tutkimus olisi aivan liian laaja ammattikorkeakoulun opinnäytetyön tarkoituksiin, päätin rajata oman tutkimukseni koskemaan ainoastaan suomalaista lehtimediaa kolmen esimerkkijutun kautta.

Kun halutaan tarkastella tietyn ihmisryhmän kokemuksia ja mielipiteitä, on sopivan tiedonkeruutavan valinta ensisijaisen tärkeää. Paljon käytettyjä tapoja ovat sekä valmiit kyselylomakkeet että syvällisemmät haastattelut tai jopa näiden yhdistelmä. Eri tavoissa on omat etunsa ja ongelmansa.

Kyselylomakkeen kautta on mahdollista helpommin ja vähemmällä työllä tavoittaa suurempia joukkoja vastaajia, sillä ihmiset voivat vastata kysymyksiin enimmäkseen itsenäisesti. Myös kerätyn aineiston purkaminen ja analysointi voi olla helpompaa, varsinkin jos vastaajat ovat täyttäneet lomakkeen jo valmiiksi digitaalisesti esimerkiksi netin kautta.

Haastattelut puolestaan vaativat runsaasti aikaa ja vaivaa. Kirjassaan *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö* Sirkka Hirsjärvi ja Helena Hurme mainitsevat haastattelujen ongelmiksi muun muassa haastattelijalta vaadittavan erityisosaamisen sekä haastatteluihin kuluvan ajan: haastattelujen järjestäminen, haastattelun tekeminen ja lopulta haastatteluaineiston purkaminen voivat olla hyvin aikaa vieviä prosesseja. (Hirsjärvi, Hurme 2001, 35)

Haastattelujen käytöllä tämän kaltaisessa tutkimuksessa on kuitenkin myös huomattavia etuja kyselylomakkeeseen nähden. Haastattelutilanne mahdollistaa saatavien vastausten

syventämisen ja selventämisen lisäkysymysten avulla. Muutenkin haastattelu on selvästi kyselylomaketta joustavampi tiedonkeruumetodi, joka sallii tutkijan reagoida saamiinsa yllättäviin vastauksiin. (Hirsjärvi, Hurme 2001, 35-37)

Valitsin oman tutkimukseni metodiksi haastattelut, sillä koin sen sallivan minun syvämmän selvittää tutkimukseen osallistuvien vastaajien kokemuksia ja näkökantoja. Tämän menettelytavan johdosta en voi ottaa tutkimukseen läheskään niin monta vastaajaa kuin kyselylomaketta käyttämällä, sillä suuri määrä syvällisiä haastatteluja tekisi tutkimuksesta liian laajan opinnäytetyön tarkoituksiin. Täten tutkimukseeni osallistuneet vastaajat eivät kenties edusta seksuaalivähemmistöjä ryhmänä yhtä kattavasti kuin olisi ollut mahdollista pinnallisemmalla tiedonkeruumetodilla ja suuremmalla vastaajamäärällä.

Koen kuitenkin että haastattelumetodin sallima syvällisyys ja ihmisläheinen lähestymistapa ovat tutkimukseni kannalta niin tärkeitä, että metodivalintani on oikea pienemmästä vastaajamäärästä huolimatta.

Hirsjärvi ja Hurme esittelevät kirjassaan useita tutkimushaastattelun eri lajeja. Selkeimmät erot erilaisten haastattelumuotojen välillä liittyvät siihen, kuinka strukturoituja haastattelut ovat – kuinka tarkasti haastattelu on jäsenneilty etukäteen. Pitkälle strukturoidussa haastattelussa saatetaan esimerkiksi noudattaa tarkasti etukäteen valmisteltua kysymysrunkoa. (Hirsjärvi, Hurme 2001, 43)

Oman tutkimukseni tarkoituksiin koin parhaiten sopivan puolistrukturoidun haastattelumallin. Puolistrukturoiduissa haastatteluissa haastattelun rakenne on osin päätetty ennalta, mutta haastattelu on silti osittain vapaamuotoinen. Tämä salli minun reagoida joustavasti haastattelutilanteessa saamiini vastauksiin.

(Hirsjärvi, Hurme 2001, 47)

3.2 Haastattelujen rakenne

Laadin haastatteluja varten valmiin kysymysrungon, joka muodosti jokaisen haastattelun perusrakenteen. Tällä tavoin pystyin pitämään eri haastattelujen peruslähtökohdat mahdollisimman samanlaisina ja pyrin minimoimaan mahdollisuuden tahattomasti johdatella haastateltavien vastauksia. Haastattelujen aikana pystyin kuitenkin tarvittaessa vaihtamaan kysymysten järjestystä tai esittämään selventäviä lisäkysymyksiä. Erityisesti mahdollisuus jatkokysymysten esittämiseen osoittautui tutkimuksen aikana varsin suureksi avuksi vastaajien kokemusten ja mielipiteiden selvittämisessä.

Olen liittänyt käyttämäni kysymysrunгон liitteenä tämän työn loppuun (Liite1).

Jokaisen haastattelun perusjärjestys oli sama: haastateltava luki muutama päivä ennen haastattelutilannetta ennalta valitsemani kolme seksuaalivähemmistöjä käsittelevää artikkelia, jotka olivat kaikille haastateltaville samat. Itse haastattelussa haastattelin vastaajaa erikseen jokaisesta artikkelista samaa kysymysrunkoa käyttäen.

3.3 Vastaajien lukemat artikkelit

Valitsin haastateltavien luettaviksi kolme suomessa julkaistua artikkelia, joiden koin monipuolisesti edustavan suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä. Edustavuuden lisäksi kiinnitin valinnassa huomiota myös artikkelien kiinnostavuuteen ja mahdollisiin erityispiirteisiin.

Artikkeli 1 (Liite 2) on Me Naiset-lehden numerossa 36/2013 (sivut 56-60) julkaistu henkilöjuttu ”Uusi elämä heterona”. Artikkelin kertoo 22-vuotiaasta Amadeus Oilinkista, joka oli vuosia viettänyt runsasta alkoholinkäyttöä ja irtoseksiä sisältänyttä villiä elämää, kunnes tuli uskoon. Uskoon tultuaan Amadeus koki muuttuneensa homosta heteroksi ja meni naimisiin naisen kanssa. Artikkelin herätti julkaisunsa aikaan paljon kohua sosiaalisessa mediassa, sillä jotkut kokivat sen epäsuorasti tukeneen kiisteltyä eheytystoimintaa.

Eheytystoiminta, eheytyshoidot tai eheyttäminen viittaavat hoitoihin, joilla pyritään muuttamaan ihmisen seksuaalista suuntautumista. Eheyttäminen on saanut laajaa kritiikkiä, ja esimerkiksi Seta ja Suomen Mielenterveysseura julkaisivat vuonna 2012 yhteisen kannanoton, jossa kutsuivat eheytyshoitoja ”epäeettisiksi ja seksuaalioikeuksia loukkaaviksi”. (Seta, Suomen Mielenterveysseura 2012)

Artikkelissa Amadeus kertoo paljon omista negatiivisista kokemuksistaan nuorena homomiehenä, tyytymättömyydestään omaan aiempaan elämäänsä ja uskoontulostaan. Artikkelissa puhutaan enimmäkseen haastateltavan äänellä ja annetaan hänen kertoa omia näkemyksiään.

Valitsin Me Naisten artikkelin tutkimukseeni edustamaan pidempiä ja henkilökohtaisempia juttuja. Keskeinen syy valintaan oli artikkelin mielestäni varsin mielenkiintoinen näkökulma, sillä luulen että suomalaisessa mediassa ei ehkä ole aiemmin käsitelty seksuaalisuuden muutoksia tällaisesta perspektiivistä. Arvelin tekstin saattavan herättää tutkimukseni kannalta kiinnostavia reaktioita vastaajissa.

Artikkeli 2 (Liite 3) on Ylen verkkosivujen kulttuuriosiossa 19.7.2015 julkaistu juttu ”Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto”. Artikkelissa toimittaja menee tutustumaan homomiesten karhu-alakulttuuriin Bears on Board-risteilylle.

Jutussa karhukulttuuria esitellään pitkälti lukuisien haastateltavien ja heidän kokemustensa kautta. Lukijalle kerrotaan myös perustietoja karhuista ja karhukulttuurin historiasta.

Valitsin artikkelin mukaan tutkimukseeni, sillä koin sen edustavan varsin tyypillistä tapaa, jolla uusia ilmiöitä esitellään suomalaisissa lehtiartikkeleissa. Aiheena karhukulttuuria on myös käsitelty Suomessa mediassa hyvin vähän, mitä pidin tutkimukseni kannalta huomionarvoisena.

Artikkeli 3 (Liite 4) on Iltalehden verkkosivuilla 6.8.2013 julkaistu viihdeuutinen ”Pink: lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus”. Artikkeliki keskittyy laulaja Pinkiin kohdistuviin oletuksiin hänen seksuaalisesta suuntautumisestaan ja hänen suhtautumiseensa niihin, mutta jutussa tulevat samalla epäsuorasti esille stereotyyppit lesbonaisista, minkä koin tämän tutkimuksen kannalta kiinnostavaksi. Artikkelisiin lähteenä on käytetty Female First-sivuston verkkouutista aiheesta.

Artikkelissa kerrotaan Pinkin saavan Twitterin välityksellä viestejä, joissa häntä sanotaan lesboksi, mutta laulajan itse ottavan tämän kohteliaisuutena. Jutussa myös mainitaan Pinkin aiemmin todenneen, että vaikka hän ei olekaan lesbo, ulkoasunsa ja käytöksensä perusteella hänen ”pitäisi” olla.

Valitsin tämän artikkelin tutkimukseeni edustamaan kevyitä viihdeuutisia. Mielestäni juttu on varsin hyvä esimerkki netistä löytyvistä lyhyistä viihdeuutisista, jotka eivät yleensä ole valtavan kattavia tai syvällisiä. Koin myös jutussa sivuttavien stereotyyppisten oletusten lesbonaisista olevan huomionarvoisia.

3.4 Tutkimuksen vastaajat

Haastattelututkimukseen otti osaa neljä vastaajaa. Kaikki vastaajat identifioituivat kuuluvansa seksuaalivähemmistöön. Ennen haastatteluja keräsin haastateltavilta tutkimuksen kannalta relevanteiksi kokemani perustiedot: haastateltavan ikä, mitä sukupuolta haastateltava identifioi olevansa sekä haastateltavan seksuaalinen suuntautuminen.

Haastateltava 1 on 32-vuotias homoseksuaali mies.

Haastateltava 2 on 27-vuotias homoseksuaali mies.

Haastateltava 3 on 17-vuotias biseksuaali nainen.

Haastateltava 4 on 30-vuotias panseksuaali nainen. Haastateltava määrittelee panseksuaalisuuden seksuaaliseksi kiinnostukseksi kaikkia sukupuolia kohtaan.

3.5 Kerätty aineisto

Haastattelujen kesto vaihteli melko paljon haastateltavien vastausten pituudesta riippuen. Osa vastaajista vastasi kysymyksiin hyvin pitkästi, kun taas osa selvästi harvasanaisesti. Osa haastateltavista myös pysähtyivät miettimään vastauksiaan toisia pidempään, mikä vaikutti haastattelujen pituuteen. Lyhin haastattelu oli pituudeltaan 16 minuuttia, kun taas pisin miltei 40 minuuttia. Muiden haastattelujen pituudet olivat 24 minuuttia ja 20 minuuttia.

Kaikki haastattelut tallennettiin digitaalisella äänittimellä, ja myöhemmin haastattelujen purkuvaiheessa litteroin kaikki haastattelut kokonaisuudessaan. Tämä oli varsin pitkälinen ja hidas prosessi, ja litteroitujen tekstien kokonaispituus oli yli 7200 sanaa (51 000 merkkiä).

Aineiston analyysin suoritin haastattelujen litterointien perusteella. Luin ensin koko aineiston useita kertoja läpi, ennen kuin ryhdyin jakamaan aineistoa osiin ja luokittelemaan sitä teemoittain. Hirsjärven ja Hurmeen mukaan haastatteluaineiston luokittelu luo pohjan sen myöhemmälle tulkinnalle. (Hirsjärvi, Hurme 2001, 147)

Muutamissa kohdissa palasin myöhemmin vielä haastatteluäänitteiden äärelle ja kuuntelin niistä uudelleen valikoituja kohtia tarkistaakseni haastateltavien äänenpainoja tai muita vastausten tulkintaan mahdollisesti vaikuttavia seikkoja. Lisäksi kuuntelin käyttämäni suorat lainaukset uudelleen äänitteistä.

4 Seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemuksia kotimaisesta leh- timediasta

”Mun mielestä se uutisointi ja tavallaan sateenkaari-ihmisten tila on mennyt koko ajan parempaan suuntaan. Tai ehkä se tila on mennyt parempaan suuntaan niin uutisointikin on sitä myötä mennyt, asenteet on muuttuneet.” (Haastateltava 4 seksuaalivähemmistöjä käsittelevän uutisoinnin tilasta)

Vastaajien reaktiot lukemiinsa artikkeleihin vaihtelivat varsin paljon. Tietyissä asioissa haastateltavat saattoivat olla keskenään hyvinkin yksimielisiä, kun taas toisissa oli havaittavissa selkeitä eroja haastateltavien välillä.

Haastateltavilta kysyttiin muun muassa millaisia ajatuksia ja tuntemuksia artikkelit heissä herättivät, kuinka oikeina he pitivät artikkeleissa esitettyjä tietoja ja väittämiä, millaiseksi he kokivat artikkeleissa käytetyn kielen, kuinka monipuolisiksi he kokivat kunkin artikkelin ja millaisen kuvan he kokivat artikkelien antavan seksuaalivähemmistöistä.

Vastaajilta selvitettiin myös sekä miten he kokivat suomalaisen lehtimedian yleensä seksuaalivähemmistöistä kirjoittavan, että miten hyvin he kokivat tutkimusta varten lukemiensa artikkelien edustavan sitä. Lisäksi haastateltaville esitettiin tarvittaessa vapaamuotoisia lisäkysymyksiä eri aiheista.

Käsittelen keräämääni aineistoa esiin nousseiden keskeisten teemojen mukaan, jotka suurelta osin noudattavat kysymysteni jaottelua. Artikkelien kielen ja tietojen oikeellisuuden olen yhdistänyt yhdeksi alaluvuksi, sillä kummastakin aiheesta vastaajilla oli vain verrattain vähän sanottavaa. Artikkelien monipuolisuus, niiden välittämä kuva seksuaalivähemmistöistä ja se miten artikkelit edustavat suomalaista lehtikirjoittelua olivat selvästi keskeisimpiä teemoja haastateltavien vastauksissa, ja siksi käsittelen niitä jokaista omassa alaluvussaan.

Teemat nivoutuvat osin yhteen, ja osa vastaajien kommentteista liittyy useampaan teemaan. Tarvittaessa olen sivunnut kommentteja useamman teeman kohdalla selvyuden vuoksi.

4.1 Artikkeleissa käytetty kieli ja tietojen oikeellisuus

”Tässä puhutaan yhden ihmisen omasta seksuaalisuudesta. Ei kaikki homot voi ruveta heteroksi ihan vain päättämällä että rupeanpas heteroksi. Joillekin ihmisille

joilla on suppeampi näkemys ihmisten seksuaalisuudesta voi tästä tulla sellainen kuva että kaikki homot pystyis olemaan heteroita jos vain haluis.” (Haastateltava 1)

Artikkeleissa käytetyn kielen vastaajat kokivat enimmäkseen hyväksi. Ilmaukset ja sanavalinnat koettiin neutraaleiksi ja asiallisiksi, eikä kukaan haastateltavista kokenut mitään huomautettavaa kahden ensimmäisen artikkelin kielessä.

Poikkeuksena oli Pinkistä kertova artikkeli 3, jonka ingressin ”Amerikkalaislaulaja Pink ei välitä syytöksistä, joiden mukaan hän olisi lesbo” puolet vastaajista koki ongelmalliseksi. Ingressi käytetyn sanavalinnan ”syytös” koettiin olevan tyyliltään negatiivinen ja herättävän kielteisiä mielikuvia.

”Syytös on sellainen kun syytetään rikoksesta, niin jos syytetään lesboudesta niin ne asiat yhdistetään ikävästi. Siinä se sanavalinta on kyllä huono. Mutta ehkä sen pitääkin iltapäivälehdessä olla että se on herättelevämpi ja räväkempi” (Haastateltava 2)

Yksi vastaaja koki myös artikkelin otsikon ”Pink: Lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus” olevan kyseenalainen, sillä hän koki sanan ”leimaaminen” olevan negatiivinen sävyiltään.

Artikkeleissa esitettyjen tietojen vastaajat puolestaan kokivat olevan enimmäkseen paikansapitaviä, eikä kukaan haastateltavista kokenut teksteissä olleen varsinaisia asiavirheitä tai väärää tietoa.

Vastaajien esittämä kritiikki artikkeleissa esitettyjä väittämiä kohtaan koski lähes yksinomaan artikkelia 1. Siinä Amadeus Oilinki, jonka elämästä juttu kertoo omia näkemyksiään ja kokemuksiaan muun muassa homoelämästä ja seksuaalisuudesta. Amadeus kertoo jutussa viettäneensä aiemmin ”stereotyyppistä homoelämää”, joka oli täynnä jatkuvaa juhlimista ja irtoseksiä.

Tutkimukseeni osallistuneista vastaajista kaikki kokivat ainakin jossain määrin ongelmalliseksi, että artikkeli 1 esitti heidän mielestään hyvin stereotyyppisen kuvan homoelämästä. Tämän stereotyyppisen esitystavan myös koettiin voivan vahvistaa jo entuudestaan seksuaalivähemmistöihin negatiivisesti suhtautuvien ihmisten ennakkoluuloja.

”Tässä oli tietenkin tää stereotypia homoelämästä, joka oli vaan ryypäämistä ja yhdenillanjuttuja ja tollaista bilettämistä. Tietenkin siitä saa sellaisen kuvan että se olisi vain sellaista. Ei siinä nyt suoranaisesti sanottu että kaikki homostelu on

tommoista, mutta siitä vaan tuli sellainen hyvin vahva yleistävä mielikuva”
(Haastateltava 2)

”Joillekin elämä saattaa olla pelkkää ryyppäämistä, yhdenillanjuttuja ja kaupungilla turpaan saamista, mutta ei se oo arkea valtaosalle homoista. Haastateltavaa kertoo omasta elämästään, itse en ole kokenut mitään tuollaista.” (Haastateltava 1)

Vastaajat kokivat artikkelin myös luovan virheellisen mielikuvan siitä, että ihmisen seksuaalinen suuntautuminen olisi helposti muutettavissa. Haastateltavat uskoivat itsekkin, että ihmisten seksuaalinen suuntautuminen voi vaihdella elämän aikana, mutta moni koki artikkelin antaneen asiasta karkean yksinkertaistetun kuvan.

”Et homoseksuaalisuus on muka vaan jotain josta voi parantua, niin ei se kyllä nyt ihan noin vain muutu. Toki seksuaalisuus joillakin voi pikkaisen muuttua, mutta ei se ihan tollei naps vaan yhtäkkiä muutu.” (Haastateltava 3)

Suurin osa haastateltavista koki, että vaikka jokaisella täytyy olla oikeus omiin näkemyksiinsä ja kokemuksiinsa omasta seksuaalisuudestaan, eikä Amadeuksen kokemusta heteroksi muuttumisestaan epäilty, olisi artikkelissa ollut hyvä tuoda paremmin esille, ettei Amadeuksen tarina edusta kaikkien homojen elämää.

Vastaajista puolet sanoi, että lukijat olisivat saaneet paremman käsityksen käsiteltävästä aiheesta, mikäli artikkelissa esitetyt väitteet olisi asetettu laajempaan kontekstiin.

4.2 Artikkelien monipuolisuus

”Olis hyvä kertoa myös seksuaali- tai sukupuolivähemmistöläisistä, jotka eivät koe että kuuluu yhteenkään näistä stereotypioista, ei oo karhuja, ei oo bilettäjiä – että tavallaan purettais niitä stereotypioita. Että keskivertoihmisiä tuotaisiin enemmän esiin.” (Haastateltava 2)

Kaikki vastaajat kokivat tärkeäksi, että seksuaalivähemmistöjä käsittelevä media toisi kuuluviin enemmän erilaisia ääniä, ja että mediassa näkyvä kuva seksuaalivähemmistöistä olisi nykyistä monipuolisempi. Haastateltavien vastauksissa oli kuitenkin nähtävissä selviä eroja sen välillä, millaisia ääniä erityisesti kaivattiin lisää, tai koettiin jotkin äänet epätoivotuiksi.

Artikkeli 1 jakoi selvimmin vastaajien mielipiteitä. Haastatelluista kaikki kertoivat omien näkemystensä seksuaalivähemmistöistä eroavan merkittävästi artikkelissa esitetyistä väitteistä, mutta vastaajat olivat varsin erimielisiä sen suhteen, koettiin se positiiviseksi asiaksi, että artikkelissa oli tuotu esille näin erkaneva näkemys.

Kaksi neljästä vastaajasta ei kokenut artikkelia 1 tarpeelliseksi tai muutoin positiiviseksi. He katsoivat artikkelin antavan liian yksipuolisen tai jopa virheellisen kuvan homoelämästä ja seksuaalisuuden muutoksista, ja kokivat artikkelin julkaisemisen enimmäkseen kielteisenä asiana.

”Tuli fiilis ettei tollasta tarttis välttämättä olla. Kun siinä oli aika paljon väärää tietoakin.” (Haastateltava 3)

He myös kokivat, ettei artikkelissa tuotu riittävän selkeästi esille, että siinä esitetyt väitteet perustuvat yksinomaan artikkelissa esiintyvän henkilön näkemyksiin ja hänen elämäänsä, eikä niiden johdosta voi tehdä yleistyksiä. Kumpikin vastaaja koki, että artikkelissa tällaisia yleistyksiä tehtiin ja tuettiin negatiivisia stereotyyppioita homomiehistä.

Artikkeliin 1 kielteisesti suhtautuvista vastaajista toinen kuitenkin lisäsi myöhemmin haastattelun aikana kokevansa positiiviseksi sen, että artikkeli voisi herättää lukijat ajattelemaan asiaa enemmän.

”Kyllähän tää artikkeli saa ihmiset ehkä miettimään ihmisen seksuaalisuuden monipuolisuutta ja sitä että se oikeasti muuttuu elämän aikana.” (Haastateltava 1)

Myös loput kaksi haastateltavaa kokivat artikkelin välittävän valitettavan kapea-alaisen kuvan seksuaalivähemmistöistä, mutta pitivät kuitenkin positiivisena asiana sitä, että myös artikkelissa esitetyt näkemykset pääsevät esille mediassa.

”Ei mulla mitään ole sitä vastaan että tällaisia artikkeleita on, se on ihan hyvä että kaikki äänet tulee esille ja tietysti kaikilla on oma elämänsä, että en mä lähde kritisoimaan tätä henkilöä tässä artikkelissa. Se on sen oma tarina ja se on ihan fine. Että en mä tätä artikkelia sinänsä nyt kritisoisi. (Haastateltava 2)

Artikkeliin 1 positiivisemmin suhtautuvista vastaajista toinen kertoi kokevansa tärkeäksi, ettei erilaisia mielipiteitä ryhdytä sensuroimaan, vaan myös näkökannat jotka eroavat yleisesti hyväksytyistä näkemyksistä pääsevät kuuluviin.

”Ei se mun mielestä oo huono asia että tällaisia artikkeleita julkaistaan, koska se olisi tosi kurjaa jos sitten kirjoitettais vaan pelkästään niistä jotka on valtavirran kanssa yhdenmielisiä, ja sehän ois käytännössä sensuuria.” (Haastateltava 4)

Vastaaja katsoi artikkelissa 1 kerrottavan tarinan olevan verrattain poikkeuksellinen, ja koki artikkelissa esitettävän kiinnostavasti näkemyksiä, joita ei yleensä nähdä Suomessa mediassa, ja artikkelin siten monipuolistavan mediassa näkyvää erilaisten näkökulmien kirjoja.

”Vaikka itse ajattelen homoudesta hyvin eri tavalla kuin tää ihminen, niin mun mielestä tää oli hirveen mielenkiintonen lukea. Tavallaan näkee vaan niin paljon samoista: 'Kaikkihan on tätä mieltä, ja homot on just tämmöisiä. Se on synnynnäistä, eikä sitä mikskään voi muuttaa ja se on väärin jos sitä yrittää muuttaa'. Se on hirveen mielenkiintosta musta sitten nähdä joku ihminen, joka on tehnyt sen ja on tyytyväinen valintaansa. Kuulla sekin mitä hän sanoo siitä. Mun mielestä arvokasta että ihan erilaisiakin tarinoita kerrotaan.” (Haastateltava 4)

Haastateltava 2 ei kokenut artikkelissa 1 esitettyjen näkökantojen olevan yhtä harvinaisia seksuaalivähemmistöjä käsittelevässä mediassa, vaan katsoi samoja näkemyksiä toistellun aiemmin jo liikaakin.

”Se vähän ärsytti että kaikissa näissä eheytystarinoissa on yleensä aina joku uskonnollinen tausta, aina tullaan uskoon samalla kuin eheydytään. Yleensä kanssa tuntuu että niillä todistetaan enemmän jumalan olemassaoloa kuin sitä että homoudesta voi eheytyä. Mutta tää ei ollut sieltä pahimmasta päästä, oon näitä ennenkin lukenut.” (Haastateltava 2)

Haastateltava 4 kertoi, että huolimatta ongelmista joita koki artikkelissa 1 olevan, oli silti keskeisempää että myös sen kaltaisia artikkeleita julkaistaan.

”Siinä on toki se riski, että semmoset ihmiset jotka on homovastaisia saa tästä artikkelista taas lisää tulta puheilleen. Mutta ei sekään ois kivaa jos vaan tuputettais sitä että: 'Tämä on nyt tämä yleinen konsensus, ja tätä mieltä ihmiset ovat ja tällaisia homot ovat. Näin se vain menee, eikä kukaan saa kirjoittaa mitään mikä olisi vähänkään tätä yleistä näkemystä vastaan.'” (Haastateltava 4)

Vastaaja koki myös, että mikäli artikkelissa olisi yritetty asettaa siinä esitetyt väitteet laajempaan kontekstiin ja kertoa lukijalle miten esitetyt näkemykset eroavat yleisemmin val-

litsevistä näkemyksistä, olisi lukijalle helposti saattanut välittyä artikkelista käsitys, että artikkelissa halutaan esittää haastateltavan näkemysten olevan virheellisiä, mikä olisi voinut olla loukkaavaa haastateltavaa kohtaan.

”Ois se kurjaa tätä ihmistä kohtaan jos tässä ruvettais hirveästi jotenkin saarnaamaan että 'muistakaa sitten että hänen mielipiteensä on väärä!'.” (Haastateltava 4)

Artikkelista 2 vastaajien kokemukset erosivat toisistaan vähemmän. Miltei kaikki vastaajat kokivat artikkelin olevan pääosin joko positiivinen, tai tyyliältään ja sisällöltään neutraali, mutta haastateltavista yksi esitti myös kritiikkiä artikkelia kohtaan.

Artikkelin koettiin monipuolistavan suomalaisen median välittämää kuvaa homoseksuaalisuudesta rikkomalla homomiehistä esiintyviä vanhoja stereotyyppioita. Artikkelin koettiin tuovan positiivisella tavalla esille sellaisen homomiesten joukon, joka ei yleensä ole pääsyt mediassa esille. Moni vastaaja kertoi, ettei aiemmin ole karhu-alakulttuurista kertoviin juttuihin mediassa juurikaan törmännyt.

”Ihan kiva että media nostaa esiin sen että homoissakin on äijiä. Et kaikki homot ei oo mitään neitimäisiä ja ulkonäkökeskeisiä baareissa juoksijoita. Tää oli hyvä artikkeli just sillä et tulee esiin sitä monipuolisuutta.” (Haastateltava 1)

Vastaaja koki myös positiiviseksi, että artikkelissa 2 esiintyy myös iäkkäämpiä homomiehiä, joita ei kokenut mediassa yleensä näkyvän.

”Tää hyvin näyttää että tuolla karhujen kanssa on just enemmän myös sitä vanhempaa porukkaa ettei oo niin teinejä kaikki tai nuoria aikuisia. Et siellä on ihan aikuisia miehiä.” (Haastateltava 1)

Myös haastateltava 4 piti myönteisenä, että artikkelissa tuotiin esille vanhempia homomiehiä ja heidän kokemuksiaan.

”Oli kiva lukea tämmöistä että aa, kun ihmiset vanhenee eikä ehkä enää pystykään fyysisesti olemaan sennäköisiä kuin joskus nuorempana ehdottomasti haluttiin olla tai muut halus toisten olevan, niin niille vanhemmillekin ihmisille jotain. Tosin onhan tää toki levinnyt nuortenkin keskuuteen tää karhukulttuuri.” (Haastateltava 4)

Haastateltava 3 puolestaan koki positiiviseksi, että artikkelissa seksuaalivähemmistön tapahtumaa käsiteltiin samoin kuin mitä tahansa muuta vastaavaa tapahtumaa, eikä sitä esitetty jollain tavalla erilaisena.

”Tässä kuvattiin ihan miten normaalistikin kuvataan tällasia tapahtumia. Ei ollut mitään sellaista hirveen korostettua 'hei nämä on homoseksuaaleja', mikä oli ihan kiva.” (Haastateltava 3)

Vastaajat kokivat, että artikkeli 2 oli tarkoitettu positiiviseksi ja rennoksi kurkistukseksi alakulttuuriin, josta monet lukijat saattavat olla tietämättömiä. Jotkut kokivat artikkelin myös opettavaiseksi.

”Tää oli jännä, just kun en itsekään tiennyt niin hirveesti karhuista. Ja sit tää oli aika sellainen positiivinen, iloinen, hauska artikkeli. Tässä kai oli vaan ideana että vähän niinkun fiilistellään että tämmöstäkin on olemassa ja mitäs nää tyypit täällä, millainen meininki näillä on.” (Haastateltava 4)

Yksi vastaajista oli kuitenkin kriittisempi artikkelia 2 kohtaan. Haastateltava 2 katsoi artikkelin edustavan melko tyypillistä suomalaista seksuaalivähemmistöjä käsittelevää artikkelia, ja olevan enimmäkseen melko positiivinen, mutta koki artikkelin myös olevan tietyiltä osin ongelmallinen.

Vastaaja koki artikkelin mahdollisesti tahattomasti korostavan polarisoivaa vastakkainasettelua karhukulttuurin ja muiden homomiesten välillä, ja luovan siten vääristyneen kuvan homokulttuurista.

”Siinä on polarisoitu, tehty tavallaan oletus että on ne perus-homokulttuurin edustajat ja sitten on tää toinen karhukulttuuri just tavallaan sitä vastaan. Onhan niitä oikeasti muitakin kuin ne kaksi, että se artikkeli kyllä tukee sellaista polarisoivaa käsitystä. Eikä siinä varmaan tarkoiteta tehdä sellaista vastakkainasettelua, mutta tekee sen tietysti silti.” (Haastateltava 2)

Haastateltava 2 koki polarisoivan esitystavan korostavan ääripäitä, ja jättävän ääripäiden välille jäävät ihmiset helposti kokonaan näkymättömiin. Niin sanottujen keskivertoihmisten hän koki puuttuvan seksuaalivähemmistöjä käsittelevästä mediasta.

Yhdeksi syyksi tähän vastaaja arvioi pyrkimykset houkutella lukijoita.

”Se tukee sitä polarisoivaa ääriajattelua. Jotenkin aika usein näkee tommoisia artikkeleita missä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä esitetään just tommoisten ääripäiden kautta. Ei oikein tule mieleen sellaisia artikkeleita missä haastatellaan vaan keskivertoihmistä. Ehkä se ei kiinnosta niin paljoa semmonen keskiverto. Mä luulen että ihmisiä kiinnostaa enemmän lukea semmoisia vähän räväkempiä juttuja.” (Haastateltava 2)

Artikkeli 3 herätti varsin kielteisiä reaktioita vastaajissa. Suurin osa haastateltavista koki jutussa lukuisia puutteita, liittyen muun muassa sen kapea-alaisuuteen ja artikkelista välittyviin mielikuviin. Yksi vastaaja kuitenkin koki artikkelin olevan melko positiivinen.

Kaikki vastaajat kokivat artikkelin 3 olevan hyvin yksipuolinen, mutta kertoivat ymmärtävänsä ettei näin lyhyessä viihdeuutisessa aiheen monipuolisempaan käsittelyyn olisi tilaa. Puolet haastateltavista piti artikkelia tarpeettomana, ja he ihmettelivät miksi se ylipäänsä oli julkaistu.

”Mun mielestä tää on ihan turha artikkeli. Minkä takia tää on edes pitänyt käsitellä? Vois olla lyhkäisempikin, pelkkä otsikko olis riittänyt.” (Haastateltava 1)

Haastateltava 4 koki, että artikkelissa olisi ollut suotavaa käsitellä asiaa hieman laajemmin ja kertoa laulaja Pinkin tilanteesta syvemmin.

”Olis ollut mielenkiintosta kuulla miten Pink määrittelee itsensä. Ja ehkä ne olettaa että kaikki tietää että sillä on kaksivuotias tytär ja aviomies mikä näkyy kuvatekstissä, mutta mä en ois sitä muuten tiennyt. Kun tässä puhutaan vain noista lesbojutuista, varmaan olettaen että kaikki lukijat tietää että se oikeasti on nyt sitten miehen kanssa. Mua kiinnostais kuulla enemmän taustoja.” (Haastateltava 4)

Vastaajista vain Haastateltava 3 ei kokenut artikkelia 3 lainkaan ongelmalliseksi, vaan piti sitä varsin myönteisenä. Haastateltava koki positiiviseksi, että artikkelin kautta tuotiin esille Pinkin myönteinen suhtautuminen lesbonaisiin.

4.3 Artikkeleista välittyvä kuva seksuaalivähemmistöistä

”Hyvä että tuodaan esille sitä monipuolisuutta ja että periaatteessa kenen tahansa naapurin äijä saattaa olla homo. Että ei oo merkitystä onko siloposki vai karva-naama niin silti voi olla homo. Kaikkia ei tungeta siihen samaan stereotypiaan. On tärkeää avata sitä lokerointia.” Haastateltava 1

Haastateltavien kokemukset siitä, millaisen kuvan artikkelit antoivat seksuaalivähemmistöistä olivat keskenään melko yhteneviä, mutta vaihtelivat suuresti eri artikkelien välillä. Seksuaalivähemmistöjä koskevien stereotyyppien koettiin olevan tavalla tai toisella läsnä useimmissa artikkeleissa.

Artikkelista 1 välittyvän kuvan seksuaalivähemmistöistä vastaajat kokivat olevan negatiivinen ja stereotyyppinen. Artikkelin koettiin antavan aiheesta yksipuolisen ja paikoin harhaanjohtavankin käsityksen.

Kaikki haastateltavat kertoivat pitävänsä artikkelista välittyvää stereotyyppistä näkemystä homomiehistä ja homoelämästä ongelmallisena. Artikkelin koettiin esittävän homojen elämän onnetonta elämää, joka pyörii ainoastaan liiallisen alkoholinkäytön, juhlien ja irtoseksin ympärillä.

”Se miten toi kuvaa elämäänsä homona oli todella stereotyyppinen kertomus, että se olis muka pelkkää biletyötä ja yhdenillanjuttuja toi homojen elämä.” (Haastateltava 1)

”Se antaa nyt sen kuvan, että homot vaan ryyppää ja bilettää ja niillä on vaan loputtomasti yhdenillanjuttuja – ja että kaikki homot on epäonnellisia ja onnettomia ylipäätänsä.” (Haastateltava 2)

Monet vastaajat kokivat, että artikkelissa 1 tehtiin vahvoja yleistyksiä homoseksuaalisuudesta, joita olisi voitu torjua asettamalla jutun haastateltavan näkemykset laajempaan kontekstiin.

”Kun yleistetään millaista homoelämä on, niin siinä kohtaa pitäis ehkä muistuttaa että tässä on kyseessä vain tän yhden ihmisen henkilökohtainen tilanne ja historia.” (Haastateltava 2)

Kolme vastaajista koki artikkelin myös antavan lukijalle harhaanjohtavan käsityksen siitä, miten ihmisen seksuaalinen suuntautuminen voi muuttua. He katsoivat artikkelin esittävän seksuaalisuuden muutokset äkillisenä ja vaivattomana asiana.

Haastateltavat kertoivat artikkelin myös antavan lukijalle virheellisen käsityksen siitä, että seksuaalisuuden muutokset olisivat ilmiö, joka liittyy ennen kaikkea ihmisten uskoontuloon.

”Siihen ei mitään jumala uskoa tarvita että ryhtyy heteroksi. Seksuaalisuus elää läpi elämän. Saatat olla homo teininä ja parikymppisenä ja sit 35-vuotiaana saatatkin olla umpihetero. Ihmisen seksuaalisuus muuttuu jatkuvasti, mun mielestä se on ihan normaalia elämää. Voihan heteromiehetkin joilla on perhe ja muuta vaan jossain vaiheessa tajuta että onkin homoja.” (Haastateltava 1)

Artikkeli 2 välitti vastaajien mielestä selvästi positiivisemmän kuvan aiheestaan. Suurin osa haastateltavista koki, että artikkeli esitti karhu-alakulttuurin hauskana ja rentona, ja loi siihen kuuluvista homomiehistä kuvaa aivan tavallisina ihmisinä.

”Se antoi sellasta kuvaa että se on niinkun normaalia. Että kaikki ei ole niinkuin stereotyyppisesti ajatellaan homojen olevan, vaan on sellaisia jotka ei oo sinne päinkään. Että ne on ihan suomalaisia perusmiehiä.” (Haastateltava 3)

Kolme haastateltavista kertoi artikkelin rikkovan homomiehistä vallitsevia stereotypioita, ja tarjoavan monipuolisemman kuvan siitä, millaisia homomiehet voivat olla. He kokivat tekstin mahdollisesti laajentavan lukijoiden käsityksiä homoseksuaalisuudesta.

”Luulen että on paljon sellaisia ihmisiä edelleenkin, jotka ajattelevat että kaikki homot on sellaisia naismaisia ja jos joku mies käyttäytyy naismaisesti niin sen täytyy olla homo. Ja että kaikki naisellisuus miehissä on pahasta koska se yhdistetään homouteen. Niin mä luulen että tää saa sellaisen ihmisen tajuamaan että 'aa, voi olla tollaisiakin homoja'.” (Haastateltava 4)

Jonkin verran kritiikkiä artikkeli 2 kuitenkin sai. Haastateltava 2 koki artikkelin korostavan käsitystä, että homomiehet edustaisivat ääripäitä luomalla polarisoivaa vastakkainasettelua karhukulttuurin ja muun homokulttuurin välille. Hän koki tämän polarisoinnin olevan luultavasti tahatonta artikkelin kirjoittajan taholta.

”En mä koe että kirjoittajan tarkoitus oli mitenkään nyt tukea sitä jaottelua siellä alakulttuureissa.” (Haastateltava 2)

Artikkeli 3 puolestaan ei herättänyt yhtä yksimielisen positiivisia tunteita vastaajissa. Artikkelin tapa käsitellä laulaja Pinkiin kohdistuvia lesbohujuja jakoi haastateltavien mielteitä selvästi.

Puolet haastateltavista koki artikkelin tekevän ongelmallisia ennakko-oletuksia aiheesta. He sanoivat artikkelissa pidettävän ikään kuin oletusarvoisena, että ihmiset joita oletetaan lesboksi automaattisesti loukkaantuisivat näistä oletuksista. Vastaajat kokivat tämän välittävän negatiivista ajatusta, että lesbous olisi jollain tavalla epätoivottavaa ja negatiivista.

”Tässä jotenkin tehdään semmonen oletus että sit pitäis hirveesti loukkaantua jos joku luulee sua lesboksi – et se ois jotenkin hirveen paha asia jos joku epäilee sua. Et se idea on just siinä että olis jotenkin huomionarvoista kun joku sanoo että se on ihan fine että ihmiset luulee että hän on lesbo, että hän ei siitä hetkahda. Eli epäsuoraan siinä on sellainen negatiivinen oletus.” (Haastateltava 2)

Samat vastaajat kokivat artikkelissa käytettyjen sanavalintojen vahvistavan oletusta siitä, että lesbous koettaisiin kielteisenä. He sanoivat artikkelin ingressissä käytetyn ”syytökset”-sanana olevan sävyiltään hyvin negatiivinen, ja kokivat myös otsikossa käytetyn ”lesboksi leimaaminen”-ilmauksen olevan ongelmallinen.

Haastateltavat kertoivat artikkelissa tulevan esille myös lesbonaisiin kohdistuvat stereotyyppiat. Vastaajat kokivat artikkelista saavan käsityksen, että Pinkin käytös ja ulkoasut antavat ihmisille aiheen olettaa häntä lesboksi. Tämän he katsoivat vahvistavan mielikuvaa siitä, että kaikki lesbonaiset olisivat lyhyttukkaisia ja räväköitä kovanaamoja.

”Se pönkittää tietysti sellasta kuvaa lesbonaisesta, että just tommonen... miten mä nyt sitä kuvailisin, semmoinen räväkkä ja lyhyet hiukset ja tavallaan koviksen oloinen. Semmoinen ei mikään prinsessa-hahmo. Se pönkittää sitä stereotypiaa mitä yleensä esiintyy lesbonaisista.” (Haastateltava 2)

”Ilmeisesti ihmisillä voi edelleen olla hyvin vahvat stereotyyppiat, että tämännäköinen on lesbo. Että jos on tämännäköinen nainen niin hänen täytyy olla lesbo, ja jos nainen on lesbo niin hänen täytyy olla tämännäköinen.” (Haastateltava 4)

4.4 Miten artikkelit edustavat suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä

”Siis tällaistaahan tää valitettavasti on. Vois olla enemmän sellaista uutisointia kuin karhuista oli että käsiteltäisiin laajemmin seksuaalivähemmistöjä. Yleensä esitystapa on ihan liian yksipuolinen, että tehdään vähän turhia juttuja. Varsinkin toi kolmas uutinen oli ihan täysin turha.” (Haastateltava 1)

Vastaajat kokivat tutkimukseen valittujen artikkelien edustavan suhteellisen hyvin sitä, miten Suomessa lehtiin kirjoitetaan seksuaalivähemmistöistä. Osan artikkeleista koettiin kuitenkin tarjoavan myös jotain uutta aihepiiriin. Näkemykset haastateltavien välillä erosivat toisistaan jonkin verran.

Artikkelin 1 suurin osa vastaajista koki eroavan aihepiiriltään selvästi suomalaisesta mediasta yleensä lukemistaan artikkeleista. Vastaajat eivät muistaneet aiemmin juurikaan törmänneensä niin sanottuihin "eheytystarinoihin", joissa seksuaalivähemmistöön kuuluva muuttuu heteroksi.

"Mulla ei tällaista eheytystarinaa toista suomalaista taida tulla mieleen. Tää on aihealueena tietysti vähän eksoottisempi. Yleensä ne on lähinnä valistavia artikkeleita mitä näkee lehdissä, joissa yleensä joku Seta puhuu. Tää on tietysti ihan eri näkökulmasta." (Haastateltava 2)

Artikkelin koettiin myös tarjoavan erilaisen näkökulman homoseksuaalisuuteen, kuin vastaajat olivat tottuneet mediassa näkemään. Tätä käsitelin tarkemmin artikkelien monipuolisuutta käsittelevässä alaluvussa.

"Esitystavassa ei ole uutta, mutta aihe on erilainen. Usein sitä kirjoitellaan hirveesti ehkä valtavirran näkökulmasta millaisia homot noin niinkuin yleisesti keskimäärin on. Tai 'seksuaalivähemmistöt he ovat tällaisia, he ovat onnellisia ja näin asioiden kuuluu olla'." (Haastateltava 4)

Haastateltava1 koki artikkelin 1 keskittyvän epätavallisen paljon yhden haastateltavan lausuntoihin, ja koki suomalaisessa mediassa aiheita yleensä käsiteltävän hieman kattavammin.

"Tää painottaa niin paljon ton yhden tyyppin kokemuksia, kyl mun mielestä homoutta usein käsitellään mediassa vähän laajempaan." (Haastateltava 1)

Myös artikkelin 2 koettiin aiheensa puolesta eroavan muusta lehtikirjoittelusta. Vastaajien mielestä artikkeli toi esiin homomiesten alakulttuurin, jota mediassa ei aiemmin juurikaan ollut näkynyt. Näin sen katsottiin osaltaan myös rikkovan homoista vallitsevia stereotyyppiä.

Muilta osin vastaajat pitivät artikkelia 2 melko tyypillisenä suomalaisena seksuaalivähemmistöjä käsittelevänä artikkelina.

”Luulen että aika tyypillisesti käsitellään just tällaisten artikkelien kautta.” (Haastateltava 2)

Yhden vastaajan mielestä artikkeli 2 oli tyyliltään rennompina kuin hänen yleensä lukemansa artikkelit vastaavasta aiheesta, mutta hänkään ei kokenut artikkelia muutoin epätavalliseksi.

”Ehkä se on vaan mitä itse luen, mutta jotenkin tuntuu että homoista on ehkä kirjoitettu vaan silleen jotenkin tosi asiallisesti, ettei ehkä tällaisia letkeitä 'tässä he ovat bilettämässä laivalla'-juttuja. Mutta ei tää mitenkään erityisen poikkeava ole, en ois ollut yllättynyt jos olisin tällaisen lukenut jostain.” (Haastateltava 4)

Artikkelin 3 vastaajat sanoivat olevan melko tyypillinen suomalainen seksuaalivähemmistöjä koskeva viihdeuutinen, mutta monet haastateltavista kuitenkin kokivat sen jonkin verran erottuvan heidän tyypillisesti lukemistaan artikkeleista kielteisessä mielessä.

Osa vastaajista kertoi seksuaalivähemmistöjä koskevien stereotyyppien olevan epätavallisen vahvasti läsnä artikkelissa.

”En muista kyllä törmänneeni näin stereotyyppisiin, stereotyyppien tukeviin artikkeleihin niinkuin tämä, mutta en sitten tiedä onko tää Iltalehdelle tyypillistä.” (Haastateltava 2)

Puolet haastateltavista koki huomionarvoiseksi myös artikkelissa tehtävät negatiiviset ennakko-oletukset, joiden he kokivat olevan nykyään verrattain harvinaisia suomalaisessa mediamaisemassa.

”Se riippuu varmaan siitä mitä lukee, mutta jotenkin mä en oo ehkä nykyään enää hirveesti törmännyt tällaiseen. Tästä tulee hirveen negatiivinen käsitys, että suuren yleisön mielestä ois paha asia olla lesbo ja Pinkin tarvitsee erikseen sanoa tässä maailmassa että 'ei, minun mielestäni se on hyvä asia'.” (Haastateltava 4)

Suurin osa haastateltavista kertoi artikkelin 3 olevan muutoin tyypillinen esimerkki kehnosti tehdystä ja turhanpäiväisestä uutisesta.

”Tällasta on liikaa, mutta enimmäkseen on kuitenkin ihan asia-uutisointia. Mun mielestä vähemmistöuutisilla ei pitäisi tehdä nettisivuilla mitään click-baiteja, että ”se on vähemmistöasia, klitataanpa auki”. Mun mielestä tällaisia houkuttimia ei pitäisi vakavasti otettavan median kirjoitella, nää on ihan turhia.” (Haastateltava 1)

Vastaajat kertoivat olevansa enimmäkseen melko tyytyväisiä tapaan, jolla suomalainen lehtimedia yleensä käsittelee seksuaalivähemmistöjä, vaikka kokivatkin että myös parantamisen aihetta on edelleen.

”Kyllä mun mielestä pääasiassa seksuaalivähemmistöistä kirjoitetaan nykyään aika positiivisesti.” (Haastateltava 4)

Vastaajat kokivat, että seksuaalivähemmistöjä käsittelevässä mediassa olisi tärkeää tuoda esille monipuolisempia näkökantoja ja laajentaa lukijoiden käsitystä siitä, millaisia seksuaalivähemmistöjen edustajat voivat olla.

Haastateltavat painottivat erityisesti stereotyyppien rikkomisen tärkeyttä. Stereotyyppisten käsitysten muun muassa homoista, biseksuaaleista ja lesboista koettiin olevan yhä varsin yleisiä, ja haastateltavien mielestä mediassa olisi hyvä tuoda esiin sellaisiakin seksuaalivähemmistöjen edustajia, jotka eivät stereotyyppioita vastaa.

”Esimerkiksi biseksuaaleista on aika paljon stereotyyppioita, niin olis hyvä olla juttuja jotka vähän korjais niitä. Median olis hyvä rikkoa stereotyyppijä, tai ei ainakaan korostaa niitä stereotyyppijä.” (Haastateltava 3)

4.5 Yhteenveto

Tutkimukseen haastateltujen seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemukset heille luettaviksi annetuista artikkeleista vaihtelivat paljon eri tekstien välillä. Haastateltavien näkemykset erosivat toisistaan myös jonkin verran, joskin paikoin vastaajat olivat keskenään varsin yksimielisiä.

Artikkeliin 1 (Me Naiset: ”Uusi elämä heterona”) kaikki vastaajat kokivat esittävän hyvin stereotyyppisen kuvan homoelämästä ja homoseksuaalisuudesta. Haastateltavien mielestä artikkelista välittyi lukijalle mielikuva, että homojen elämä olisi pelkkää alkoholinkäyttöä, juhlimista ja irtoseksiä. Vastaajat myös katsoivat artikkelin antavan liian yksinkertaistetun ja jopa virheellisen kuvan siitä, että ihmisen seksuaalinen suuntautuminen olisi helposti muutettavissa.

Kaikki haastateltavat kokivat artikkelin antavan liian yksipuolisen ja kapea-alaisen kuvan homoseksuaalisuudesta, mutta vastaajat olivat erimielisiä siitä, oliko artikkelissa esitettyjen näkemysten ja näkökannan silti positiivinen asia. Puolet haastateltavista koki artikkelin 1 kokonaan kielteiseksi ja sen julkaisemisen tarpeettomaksi, kun taas loput haastateltavat kokivat tärkeäksi, että myös artikkelissa esitettyjen kaltaiset äänenpainot pääsevät kuuluviin.

Vastaajat kokivat artikkelissa 1 esitettyjen negatiivisten stereotyyppien voivan mahdollisesti vahvistaa homoihin jo valmiiksi negatiivisesti suhtautuvien lukijoiden ennakkoluuloja.

Kolme neljästä vastaajasta kokivat, että artikkelissa olisi ollut hyvä tuoda selkeämmin esille, että tekstissä esitetyt väitteet ovat vain haastateltavan omia kokemuksia ja näkemyksiä, eivätkä päde kaikkiin homoihin. Vastaajien mielestä artikkelissa olisi ollut hyvä myös esittää eriäviä näkemyksiä ja asettaa haastateltavat kommentit laajempaan kontekstiin.

Neljäs vastaaja puolestaan koki, että liian monien eriävien näkemysten esittäminen artikkelissa olisi saattanut antaa lukijalle vaikutelman, että artikkelin tekijä haluaa esittää haastateltavan mielipiteet väärinä.

Haastateltavat kokivat artikkelin 1 olevan esitystavaltaan tyypillinen suomalainen lehtijuttu seksuaalivähemmistöistä, mutta kertoivat sen eroavan muusta lehtikirjoittelusta aiheensa puolesta – haastateltavat eivät muistaneet aiemmin juurikaan törmänneensä eheytysaiheeseen suomalaisissa lehdissä.

Artikkeli 2 (Yle: ”Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto”) herätti vastaajissa enimmäkseen positiivisia reaktioita. Haastateltavien mielestä artikkeli auttoi rikkomaan homomiehistä esiintyviä stereotyyppioita ja siten monipuolistavan kuvaa homoseksuaalisuudesta. Artikkelin kiiteltiin esittävän homoseksuaalisuuden täysin normaalina asiana.

Yksi vastaajista kuitenkin koki artikkelin 2 tahattomasti luovan polarisoivaa vastakkainasettelua karhukulttuurin ja muun homokulttuurin välille, ja luovan ääripäihin perustuvaa mielikuvaa että homot olisivat joko ”äijämäisiä karhuja” tai ”siloposkisia pintaliitäjiä”. Vastaaja koki niin sanottujen keskivertoihmisten jäävän tässä asettelussa näkymättömiin.

Vastaajat sanoivat artikkelin olevan varsin tyypillinen suomalainen seksuaalivähemmistöjä käsittelevä artikkeli, mutta kokivat karhukulttuurin olevan varsin uusi aihe suomalaisessa mediassa.

Artikkeliin 3 (Iltalehti: ”Pink: lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus”) enemmistö vastaajista suhtautui negatiivisesti. Artikkelin koettiin olevan hyvin yksipuolinen, ja sisältävän huomattavan stereotyyppisiä oletuksia lesbonaisista.

Puolet haastateltavista koki artikkelin muutenkin tekevän negatiivisia oletuksia aiheestaan. He kokivat, että artikkelissa tunnuttiin pitävän suorastaan oletusarvoisena, että lesboksi oletetut ihmiset loukkaantuisivat näistä oletuksista. Tämän he kokivat sisältävän ajatuksen, että lesbous koettaisiin jotenkin epätoivottavaksi.

Vastaajien mukaan myös artikkelin kielivalinnat tukivat tätä negatiivista ajatusta, ja kokivat artikkelissa käytettyjen ilmauksien ”lesbosyytökset” ja ”lesboksi leimaaminen” olevan sävyltään hyvin negatiivisia.

Suurin osa haastateltavista kokivat artikkelin olevan malliesimerkki tarpeettomasta ja huonolaatuisesta viihdeuutisesta.

Suomalaiseen seksuaalivähemmistöjä käsittelevään lehtikirjoitteluun haastateltavat olivat yleisesti ottaen melko tyytyväisiä, mutta toivoivat siihen lisää monipuolisuutta. Vastaajat kokivat tärkeäksi, että stereotyyppisiä seksuaalivähemmistöjen edustajista pyrittäisiin rikkoa, ja näin annettaisiin lukijoille entistä laajempi kuva siitä, millaisia esimerkiksi homot, lesbot ja biseksuaalit voivat olla.

5 Pohdinta

Tavoitteenani tässä työssä oli selvittää seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemuksia tavasta, jolla seksuaalivähemmistöjä suomalaisissa lehtiartikkeleissa käsitellään.

Valitsemani tutkimusmetodi, eli neljän vastaajan haastattelututkimus kolmen ennalta valitun artikkelin pohjalta salli minun selvittää varsin syvällisesti vastaajien kokemuksia lukemistaan artikkeleista ja artikkelien herättämiä ajatuksia.

On kuitenkin tärkeää muistaa, ettei tämän tutkimuksen pohjalta voida vetää liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Haastateltavien määrä on verrattain pieni, eikä heidän siksi voida olettaa kattavasti edustavan kaikkia suomalaisia seksuaalivähemmistöjen edustajia. Vastaajien joukossa ei esimerkiksi ole biseksuaaleja miehiä tai lesbonaisia. Vastaajien ikäkauma (17-32-vuotiaita) myös painottuu nuoriin aikuisiin.

Huomionarvoista on myös se, että haastateltavien tutkimusta varten lukema aineisto (artikkelit) ei sekään ole valtavan laaja. Pyrin oman harkintakykyni perusteella valitsemaan aineistoksi artikkeleita, joiden koin mahdollisimman monipuolisesti edustavan suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä, mutta tietenkään kolme artikkelia ei voi olla täysin edustava otos.

Pohjimmiltaan siis tutkimustulokseni kertovat siitä, miten tietyt neljä seksuaalivähemmistöön kuuluvaa henkilöä kokevat tietyt Suomessa julkaistut artikkelit, eikä tutkimuksen perusteella voida vetää vahvoja johtopäätöksiä siitä, miten muut seksuaalivähemmistöjen edustajat kokevat muun suomalaisen lehtikirjoittelun aiheesta.

Tästä huolimatta tutkimustulokseni voivat toivottavasti auttaa valottamaan sitä, millaisia reaktioita eri tavat kirjoittaa seksuaalivähemmistöistä voivat herättää kyseisten vähemmistöjen edustajien keskuudessa, ja kenties millä tavoin seksuaalivähemmistöjä käsittelevistä artikkeleista voitaisiin tehdä parempia. Uskoakseni tutkimuksia tästä aiheesta ei Suomessa ole valtavasti tehty, joten saamani tulokset lienevät siten kiinnostavia.

Haastattelututkimuksessa saamissani vastauksissa korostui erityisesti erilaisten äänten ja näkökulmien tärkeys sekä stereotyyppien rikkominen. Vastaajat kokivat hyvin tärkeäksi, että median tarjoama kuva seksuaalivähemmistöistä olisi mahdollisimman monipuolinen, ja että kaikki äänet pääsisivät kuuluviin. Haastateltavat painottivat myös sitä, että artikkeleissa ei tulisi tukea seksuaalivähemmistöjä koskevia stereotyyppioita, ja näitä stereotyyppioita olisi hyvä pyrkiä rikkomaan jos mahdollista.

Nämä näkemykset ovat hyvin samansuuntaisia GLAADin mediaoppaassa toimittajille annettujen suositusten kanssa. (GLAAD 2014)

Taru Wickströmin tutkielmassaan mainitsema liian yksipuolisten sosiaalisten representaatioiden aiheuttama suhteellinen näkymättömyys nousi esille myös omassa tutkimuksessani. Vastaajat kokivat, ettei seksuaalivähemmistöjen edustajia aina käsitellä lehtiartikkeleissa riittävän monipuolisesti. Esimerkiksi homomiesten karhukulttuurin ei koettu aiemmin juurikaan olleen mediassa esillä. (Wickström 2013, 10-11)

Wickström kirjoittaa rajallisten sosiaalisten representaatioiden voivan vaikuttaa erityisesti ihmisten identiteetin kehitykseen. Omassa tutkimuksessani vastaajat taas kokivat puutteellisten representaatioiden vaikuttavan ennen kaikkea muiden ihmisten käsityksiin seksuaalivähemmistöistä, ja sitä kautta heidän suhtautumiseensa seksuaalivähemmistöjen edustajia kohtaan. (Wickström 2013, 10-11)

Tutkimuksen aikana törmäsin tiettyihin haasteisiin, jotka potentiaalisesti ovat voineet vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin. Nämä haasteet liittyvät haastatteluteknisiin asioihin, jotka kenties olisi voitu korjata paremmalla haastattelutekniikalla.

Ensinnäkin haastateltavien vastausten pituudet vaihtelivat varsin paljon. Osa vastasi hyvin monisanaisesti jo valmiin kysymysrunгон pohjalta, kun taas toiset olivat niukkasanaisempia, tai heille tarvitsi muutoin esittää enemmän lisäkysymyksiä. On mahdollista, että lyhyemmin vastanneilla haastateltavillakin olisi herännyt enemmän ajatuksia artikkeleista, mutta he eivät pukeneet niitä sanoiksi.

Toinen mahdollinen ongelma koskee sitä, miten hyvin haastateltavat muistivat lukemansa artikkelit. Haastateltavilla ei ollut haastattelujen aikana artikkeleita esillä, sillä koin paremmaksi että haastateltavat olivat ehtineet rauhassa sulatella lukemaansa muutaman päivän. Ainakin yhdellä haastateltavalla oli kuitenkin vaikeuksia muistaa yksityiskohtia osasta artikkeleista, mikä osaltaan saattoi vaikuttaa hänen vastauksiinsa ja siten vääristää tutkimustuloksia. Jälkiviisauden turvin koenkin nyt, että parempi ratkaisu olisi kuitenkin ollut antaa haastateltaville tulosteet jokaisesta artikkelista mukaan haastattelutilanteeseen, joista he olisivat voineet tarvittaessa tarkistaa kohtia joita eivät muistaneet tarkasti.

En kuitenkaan koe näiden seikkojen vaarantavan tutkimuksen luotettavuutta.

Kehittämismahdollisuuksia tekemässäni tutkimuksessa on monia. Haastateltavien määrä olisi voinut olla suurempi, jotta haastateltavien voitaisiin katsoa olevan edustavampi otos seksuaalivähemmistöihin kuuluvista henkilöistä. Haastateltavien määrän laajentaminen täytyisi kuitenkin tehdä tutkimuksen resurssien puitteissa, jotta jokaiseen haastatteluun voitaisiin kuitenkin paneutua yhtä syvällisesti.

Myös haastateltaville luettaviksi valittujen artikkelien valintaan voitaisiin kiinnittää vielä enemmän huomiota. Artikkelien määrää voitaisiin kasvattaa, jotta ne edustaisivat monipuolisemmin suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä, ja voitaisiin myös ennakoon määritellä tarkemmin, millä kriteereillä artikkelit valitaan. Olisi muun muassa hyvä, jos artikkelien valinta ei olisi pelkästään yhden ihmisen subjektiivisen arviointikyvyn varassa.

Mahdollisia ideoita jatkotutkimukselle voisivat olla tarkempi katsaus jonkin tietyn lehden tapaan kirjoittaa seksuaalivähemmistöistä, tai laajempi kyselylomakkeeseen pohjautuva tutkimus, jolla kartoitettaisiin laajemmin suomalaisten seksuaalivähemmistöjen edustajien kokemuksia aiheen käsittelystä lehdissä. Tiettyyn lehteen keskittyvä tutkimus voisi potentiaalisesti olla hyvinkin syvälle menevä, kun taas laajalla kyselytutkimuksella voitaisiin tutkia mielipiteitä hyvin kattavasti.

Myös vertaileva tutkimus eri lehtien tavoista kirjoittaa seksuaalivähemmistöistä voisi olla hyvin kiinnostava, ja paljastaa kiehtovia eroavaisuuksia eri lehtien tavoissa käsitellä kyseistä aihetta.

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut sängen mielenkiintoinen ja opettavainen prosessi. En ole aiemmin tehnyt tämänäylyistä tutkimusta varsinkaan tässä mittaluokassa, joten uuden opettelu työn varrella osoittautui välttämättömäksi.

Hyvin nopeasti huomasin joutuvani opettelemaan lisää laadullisen haastattelututkimuksen tekemisestä. Vaikka journalistinen haastattelukokemus on toki suureksi avuksi myös tällaista haastattelututkimusta tehdessä, koin tarpeelliseksi opetella niin paljon kuin ajalliset resurssini sallivat hyvän haastattelututkimuksen tekemisestä. Pyrin tällä tavoin vähentämään riskiä, että päätyisin epähuomiossa vaikuttamaan tutkimuksen tuloksiin väärillä haastattelutekniikoilla.

Myös aineiston analyysissä oli omat vaikeutensa. Kerättyä haastattelumateriaalia oli paljon, ja sen purkaminen ei ollut nopea prosessi. Kun vihdoinkin pääsin käsittelemään purkaamani aineistoa, meni oma aikansa ennen kuin keksin, miten parhaiten lähteä aineistoa

analysoimaan. Jouduin myös usein palaamaan jo kirjoittamiini osiin, ja pohtimaan uudelleen missä järjestyksessä ja miten haastatteluaineistoani esittää.

Toivon, että lukijat kokevat tämän pienen tutkimukseni seksuaalivähemmistöjen esittämisestä lehtikirjoituksissa mielenkiintoiseksi, opettavaiseksi tai kenties jopa hyödylliseksi omassa työssään.

Lähteet

GLAAD 2014. Media Reference Guide – 9th edition. Luettavissa:

http://www.glaad.org/sites/default/files/GLAAD%20MRG_9th.pdf. Luettu 25.10.2015.

Gomillion, S. Giuliano, T. 2011. The influence on Media Role Models on Gay, Lesbian, and Bisexual Identity. Journal of Homosexuality. Luettavissa:

<http://dx.doi.org/10.1080/00918369.2011.546729>. Luettu 21.11.2015.

Hirsjärvi, S., Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino. Helsinki.

Mankkinen, J. 2015. Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto. Yle uutiset. Luettavissa:

http://yle.fi/uutiset/karhumiehet_ovat_homokulttuurin_ajjaosasto/8166869. Luettu 25.10.2015.

Myllyoja, E. 2013. Uusi elämä heterona. Me Naiset 36/2013

Seta. Hlbtqiq-sanasto. Luettavissa: <http://seta.fi/hlbtqi/>. Luettu 22.11.2015.

Seta ja Suomen Mielenterveysseura 2012. Seta ja Suomen mielenterveysseura: Eheytyshoidoilla voi olla vakavia seurauksia. Luettavissa: <http://seta.fi/seta-ja-suomen-mielenterveysseura-eheytyshoidoilla-voi-olla-vakavia-seurauksia/> Luettu 22.11.2015.

Sorsa, R. 2013. Pink: Lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus. Iltalehti. Luettavissa:

http://www.iltalehti.fi/viihde/2013080617338790_vi.shtml. Luettu 25.10.2015.

Wickström, T. 2013. ”Entä jos pahin tapahtuisi, miten siitä selviytyisit?” - Homoseksuaalisuuden ja toiseuden rakentuminen suhteessa normatiiviseen heterouteen nuorille naisille suunnatussa Demi-lehdessä. Pro gradu-työ. Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta, Sosiaalitieteiden laitos, Sosiaalipsykologia. Helsinki. Luettavissa:

<http://hdl.handle.net/10138/38234>. Luettu 25.10.2015.

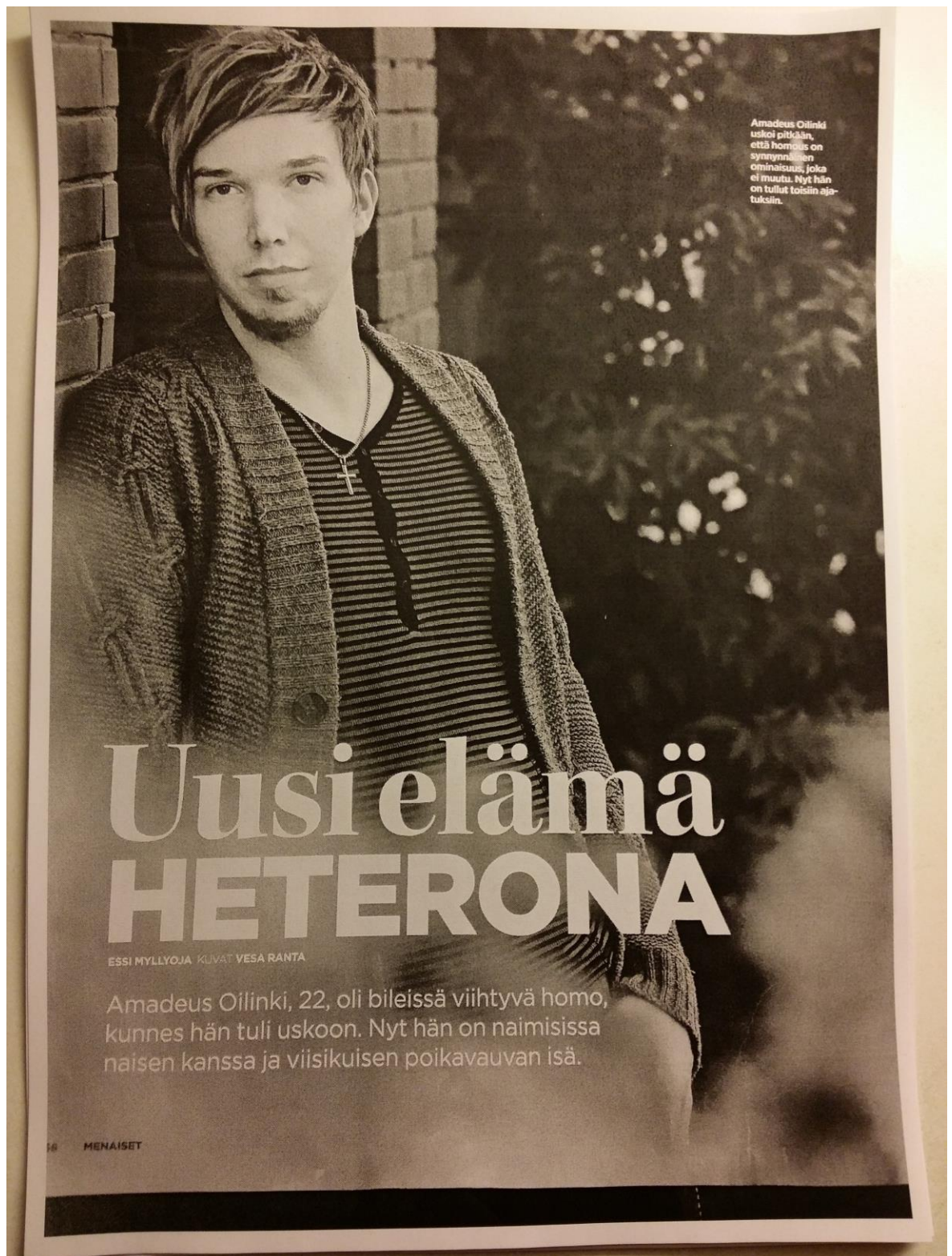
Liitteet

Liite 1. Haastattelujen kysymysrunko

1. Millaisia ajatuksia ja tuntemuksia artikkeli sinussa herätti?
2. Kuinka oikeiksi koit artikkelissa esitetyt tiedot ja väittämät?
3. Miten koit artikkelissa käytetyt ilmaukset ja sanavalinnat?
4. Kuinka monipuolisesti koit artikkelin käsittelevän aihettaan?
5. Millaisen kuvan artikkeli mielestäsi antaa seksuaalivähemmistöistä?
6. Koetko artikkelin muistuttavan muuta suomalaista lehtikirjoittelua seksuaalivähemmistöistä tai eroavan siitä? Millä tavoin?
7. Mitä muita kommentteja herää?

Liite 2. Artikkelin 1: Uusi elämä heterona.

(Me Naiset 36/2013. Teksti Essi Myllyoja, kuvat Vesa Ranta)

Elokuisena yönä kaksi vuotta sitten **Amadeus Oilinki** lojui säkkituolissaan ja tuijotti lasittunein katsein dvd:tä teinisarjaa. Koko edellinen viikonloppu oli mennyt kosteissa merkeissä. Tai, jos ihan rehellisiä oltiin, koko kesä.

Lauantaina Amadeus oli ollut Setan homobileissä ja päätenyt harrastamaan seksiä puolittun miehen kanssa. Kun Amadeus sunnuntaiamuna oli herännyt, hän oli ensi töikseen sekoittanut gin

tonicin ja jatkanut sen jälkeen ryyppäämistä kantakuppilassaan.

Kesä oli ollut kamala. Amadeus oli menettänyt oppisopimuspaikkansa parturi-kampaamossa. Hänet oli pahoinpitely kaupungilla kahdesti. Ensimmäisellä kerralla hän oli menettänyt tajuntansa, toisella kerralla oli katkennut etuhammas. Hieman aiemmin paras ystävä oli tullut uskoon ja alkanut arvostella Amadeuksen elämäntyyliä, homosuhteita ja alkoholinkäyttöä.

Muistikuvat edeltävistä vuorokausista olivat hataria, mutta jossain vaiheessa hän oli yrittänyt viiltää puukolla ranteesen, mutta epäonnistunut siinäkin.

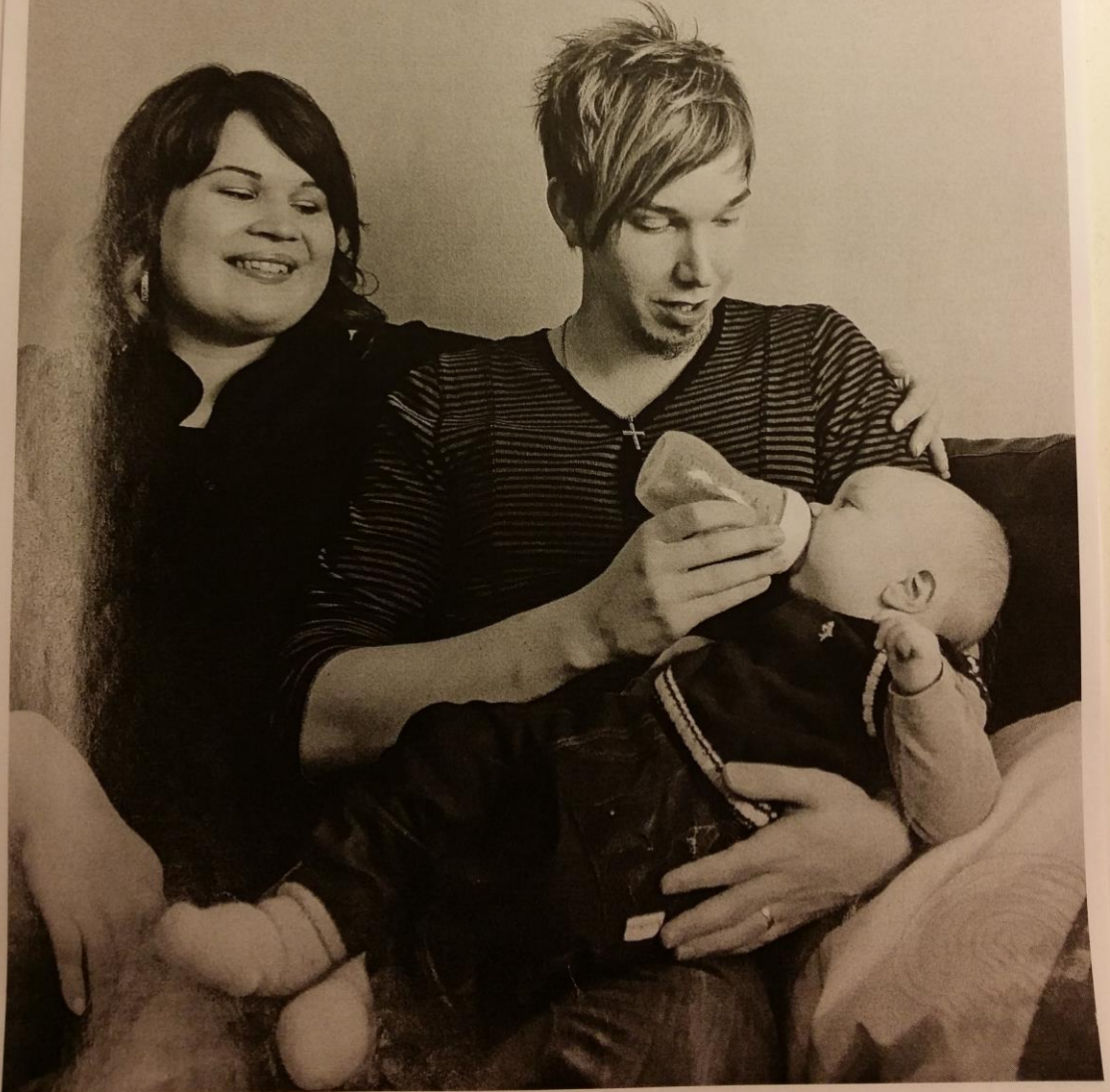
Amadeus ei ollut syönyt päiväkautiin. Viimeiset rahat olivat hivenneet baariin. Amadeusta ahdisti ja hävetti: Milloin hänen elämästään oli tullut tällaista sekoilua?

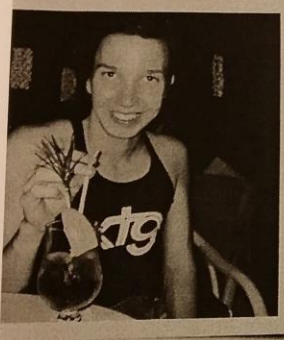
Tissit, yäk!

Nyt oululaisen kerrostalokaksion keittiössä istuu muuttunut mies. Amadeuksen vaimo, **Susanna Oilinki**, 23, touhuaa kuppeihin kahvia. Pöytään on katettu itse leivottua mustikkapiirakkaa. Amadeus leikuttaa käsivarrellaan parin viisikuista poikaa, **Jooa-Gabrielia**.

Amadeus on raitistunut, mutta yllättävintä on se, että nykyään hän elää >>

Elämä pyörii nyt viisikuisen Jooa-Gabrielin ympärillä. Amadeuksen vaimo Susanna Oilinki jatkaa äitiysloman jälkeen vanhustenhoitajan opintojaan.

heterosuhteessa.

– Olin voissa paistettu homo. Elin parikymppiseksi asti stereotyyppistä homoelämää, johon kuului irtosuhteita ja bilettämistä. Ajattelin homouden olevan asia, joka ei tule ikinä muuttumaan.

Amadeus esittelee tietokoneelta kuvia entisestä elämästään. Yhdessä hymyilee hoikka ja kaunisvasvoinen nuorimies drinkki kädessä. Kuvan ottamisesta on vain pari vuotta, mutta Amadeus ei enää enää tunnista siitä itseään.

– Olin aina helposti tunnistettava homo. Ulkonäkö oli minulle tosi tärkeää. Nykyään silläkään ei ole enää minulle samanlaista merkitystä.

Amadeus oli ollut jo pienenä jotenkin erilainen. Herkkä poika rakasti tanssinista ja kaikkea kaunista. Hän leikki mieluummin barbeilla kuin pikkuautoilla. Kavereina Amadeuksella oli lähinnä tyttöjä. Koulussa Amadeusta kiusattiin

ja homoteltiin, vaikka vielä teininä hän yrittikin seurustella tyttöjen kanssa.

– En tuntenut mitään heitä kohtaan. Ajatus seksistä tai romantiikasta tyttöjen kanssa inhotti. Kun kuulin sanan tisisit, aloin suurin piirtein kiljua.

15-vuotiaana Amadeus alkoi käydä Setan nuorten illoissa.

– He saivat homouden kuulostamaan siistiltä ja spesiaalilta jutulta. Myöhemmin olen miettinyt, mitä hienoa siinä on, että koulussa kiusataan ja kaupungilla uhkaillaan.

Kun 15-vuotias Amadeus kertoi homoudestaan läheisilleen, se ei tullut kenellekään yllätyksenä.

– Isosiskoni tokaisi, ettei minun tarvitse tulla hänelle kaapista, koska seksuaalinen suuntautumiseni on ollut hänelle selvää siitä lähtien, kun opin kävelemään.

Amadeus haaveili parisuhteesta, mutta homot olivat Oulussa pienet. 18-vuotiaana Amadeus vietti puoli vuotta au pairina unelmakaupungissaan San Franciscossa. Se oli upeaa aikaa, vaikka alkoholia kului sielläkin reippaasti. Mutta miehissä oli valinnanvaraa.

– Siellä minulla oli yhden illan juttuja,

mutta myös oikea seurustelusuhde.

Käänteentekevä rukous

Mitä tuona elokuisena yönä kaksi vuotta sitten tapahtui, sitä Amadeus ei osaa oikein vielääkään sanoa selittää.

Amadeus kaipasi kovasti seuraa lievitämään ahdistustaan. Hän oli soittanut pikkusiskolleen, mutta tämä oli todennut tympäntyneensä, ettei voi auttaa. Hetken mielljohteesta Amadeus päätti laittaa viestin entiselle parhaalle ystävälleen, vaikka oli vain muutamaa päivää aiemmin haukkunut hänet humalassa. Puhele oli ollut itkuinen ja täynnä raivoa.

– Olin varma, ettei hän vastaa minulle. Tultuaan uskon jälkeen hän oli alkanut ajatella, että homouteni oli väärin, ja se loukkasi minua. Mielestäni hän oli hylännyt minut. Mutta minulla ei ollut ketään muutakaan, johon ottaa yhteyttä.

Yllättäen ystävä lupasikin lähteä aje-

”Olin helposti tunnistettava homo”, Amadeus kuvailee. Kuvan ottamisesta on vain pari vuotta, mutta Amadeuksen on vaikea tunnistaa siitä itseään.

Jooa-Gabriel syntyi maalliskuuksa. ”Olen aina tykännyt hirveästi lapsista ja tullut heidän kanssaan hyvin juttuun”, lastenhoitajankin työskennellyt Amadeus kertoo.

”Ajatus seksistä tai romantiikasta tyttöjen kanssa inhotti.”

MENAISET

luille. Hän teki Amadeukselle voileipiä evääksi kuultuaan, ettei tämä ollut syönyt kolmeen vuorokauteen. Ystävykset vaihtumassa aamuun, kun ystävä kysyi, mitä Amadeus sanoisi, jos Jumala tarjoutuisi ottamaan homouden häneltä pois.

– Kävin mielestäni kovaa kamppailua, mutta lopulta minun oli myönnettävä, että elämäni olisi niin paljon helpompaa, jos en olisi homo.

Seuraavaksi ystävä kysyi, haluaisiko Amadeus rukoilla. Ehdotus huvitti.

– Olen pienestä lähtien uskonut Jumalaa, mutta en ollut silti koskaan rukoillut. Ajattelin, että minulla ei ole mitään menetettävää, mutta rukoilen tasan tämän yhden kerran. Jos olet Jeesus olemassa, tämän on parasta nyt toimia!

Lausuttuaan aamenen Amadeus tunsi jotain merkittävää.

– Oli kuin möykky olisi otettu rinnastani pois. Minut valtasi rauha, jollaista en ollut koskaan ennen kokenut.

Kotona Amadeus kaatoi kaikki viinansa viemäristä alas.

Mutta luvassa oli vielä lisää ihmeitä.

Aivopesua?

"Silloin kun annoin elämäni Jeesukselle, Pyhä Henki rupeesi näyttämään tiettyjä asioita synneiksi. En pystynyt enää nauttimaan miesten katseista seksuaalisessa mielessä. Olen ollut hyvin seksuaalinen aina. Seksuaalisuuteni alkoi kerralla eheytyä. Heitin pois kaikki seksilelut ja muut siihen viittaavat asiat. Tajusin, että ansaitseen jotain enemmän kuin alkoholitäyteisiä viikonloppuja kolmen miehen kanssa kimppeä harrastaessa."

Näin Amadeus kirjoitti Mootsartti-blogissaan syksyllä 2011, vain muutama viikko uskoontulonsa jälkeen. Hän alkoi pitää blogia, koska halusi kertoa, että homoseksuaalisuudesta eheytyminen on mahdollista.

Eheytymisellähän tarkoitetaan homoseksuaalisuudesta parantumista.

"Mitä jos Jumala tarjoutuisi ottamaan homouden pois?"

Nykyään on vallalla käsitys homoseksuaalisuudesta synnynnäisenä ominaisuutena, ja eheytymispuheet nähdään lähinnä uskonnollisena aivopesuna. Ajatus eheytymisestä syntyi Yhdysvalloissa 80-luvun alussa. Suomessa on toiminut jo 90-luvun alusta kristillinen eheytyслиike Aslan, joka järjestää kiisteltyjä leirejä muutosta hakeville homoseksuaaleille. Sen toiminta on leimattu jopa henkiseksi väkivallaksi. Vuosi sitten myös kristillinen nuortenmedia Nuotta järjesti Älä

alistu! -kampanjan, jossa julistettiin mahdollisuutta parantua homoseksuaalisuudesta. Kampanja sai arkipäivä Kari Mäkinen ärähtämään, että kyseessä ei todellakaan ole evankelisluterilaisen kirkon virallinen kanta.

Amadeus kuitenkin vakuuttaa, ettei häntä pakottanut kukaan eheytymään.

– Tein sen vapaasta tahdostani. En edes tiennyt aiemmin, että sellainen oli mahdollista. Eheytyслиikkeestäkin kuulin vasta, kun olin jo itse muuttanut.

Eheytyskursseihin Amadeus suhtautuu itsekin skeptisesti.

– Ihminen ei voi toista ihmistä eheyttää. Siihen tarvitaan Jumalan apua.

Tissit, vau!

Lokakuussa 2011 Amadeus kirjoitti ajatuksiaan blogiansa:

"Olen mietiskellyt tässä pitkään jo, että mitä jään eniten kalpaamaan homoelemästä. Armoton bilety-pikkutunneille asti, ketjupolttaminen, krapulamätöt, takapuoli hellänä kävely, toisten vaatteiden arvostelu, bloggaaminen eri meikkivoiteiden koostumuksista? Ei.

Luopuminen kyseisistä asioista ei ole jättänyt suurta aukkoa. Se mitä jään kalpaamaan, on läheisyys miehen kanssa."

Ystävänsä kautta Amadeus löysi Vapaakirkkoon. Vapaakirkon kanta homouteen on, että homous ominaisuutena ei ole syntä, mutta seksisuhde samaan sukupuoleen on. Siksi Amadeus ajatteli aluksi viettävänsä loppuelämänsä yksin. Mutta Amadeuksen yllätykseksi naiset alkoivat pikkuhiljaa näyttää hänen silmissään erilaisilta kuin ennen: viehättävilä. Hän muistaa yhä hetken, jolloin huomasi ensimmäisen kerran katsovan vastakkaista sukupuolta sillä silmällä.

– Menin käymään ystäväni luona, ja hän tuli avaamaan oven pieneen toppiin pukeutuneena, koska oli tottunut siihen, että voi hippiä edessäni vähissä vaatteissa. Minulle tuli kiusaantunut olo. Huomasin ensimmäistä kertaa, että hän on nainen, jolla oli rinnat! Minun piti pyytää häntä laittamaan lisää vaatetta päälleen.

Ajatus suhteesta naisen kanssa oli alkanut tuntua mahdolliselta, mutta Amadeus epäili, ettei kukaan nainen voisi kiinnostua hänestä hänen menneisyytensä takia.

– Olin jo miettinyt, että minun täytyy ehkä matkustaa Intiaan ja vuokrata kottu, jotta voin saada joskus lapsen. Amadeus hymähtää.

Amadeus opiskellee parturi-kampaajaksi Raahessa. Opinnot olivat välillä jäissä, mutta sitten hän päätti, ettei enisestä elämästä kaikkea tarvitse jättää. "Hiukset ovat yhä minun juttuni."

Susanna ja Amadeus tutustuvat Vapaakirkon nuortenillassa elokuussa 2011. Joulukuussa vaihdettiin kihloja ja häitä juhlittiin heti vuoden 2012 alkajaisiksi.

Mutta sitten Amadeus kohtasi Vapaakirkossa Susannan.

- Väilillämme oli heti yhteys. Meillä oli yhdessä helppoa ja luontevaa. Susanna on äidillinen ja lämmin ihminen.

Pikakihlat

Jooa-Gabriel on nukahtanut isänsä syliin. Amadeus kantaa pulleapoksin tuhijain nukkumaan pinnasängkyynsä. Tästä Amadeus on haaveillut aina. Oma perhetausta oli rikkinäinen. Amadeuksen äiti menehtyi äkillisesti pojan ollessa kuusivuotias. Täkäs isä masentui vaimonsa kuolemasta niin, ettei hän kyennyt huolehtimaan Amadeuksesta ja tämän vuoden nuoremasta pikkusiskosta. Kaksikko sijoitettiin sijaisperheeseen. Kokemukset eivät olleet pelkästään hyviä.

- Ehkä juuri siksi olen aina haaveillut perheestä. Ja siksi olen myös ajatellut, että jos minulla on joskus lapsia, teen kaikkeni, ettei heille käy kuten minulle.

Amadeus ja Susanna alkoivat seurustella marraskuussa 2011, ja jo joulukuussa vaihdettiin kihloja.

Amadeus kiittää Susannaa rohkeudesta. Kiuka tahansa nainen ei olisi uskaltanut rakastua häneen. Amadeuksen tausta ei häirinnyt korviaan myöten ihastunutta Susannaa.

- Ei ole minun tapaistani tuomita ketään. Amadeuksessa oli piirteitä, joita olin aina toivonut puolisolta. Hän on herkkä, lämmin ja huolehtivainen. Susanna kuvailee.

Molemmista oli tärkeää löytää uskova puoliso. Amadeuksen ja Susannan häitä tanssittiin heti vuoden 2012 alussa. Lähipiiristä kaikki eivät halunneet edes tulla häihin. Kun Amadeus oli tullut perheelleen uudestaan kaapista, tällä kertaa heterona, aika moni oli järkyttynyt.

- Tiukimmat keskusteluni kävin sisukojeni kanssa. Heidän mielestään tein väkivaltaa itselleni kieltäessäni taipumukseni. He ajattelivat, että olen sekaisin tai aivopesty.

Ruuvi ja mutteri

Amadeus on nykyään samolla linjoilla Vapaakirkon kanssa homoseksuaalisuuden suhtautumisessaan.

- Jumala ei luonut meitä homoiksi, lesboiksi tai biseksuaaleiksi, vaan miehiksi ja naisiksi. Kun olemme erossa Jumalasta, käyttäytymisemme voi saada piirteitä, joita Jumala ei ole tarkoittanut tapahtuviksi. En tuomitse silti ketään, vaan tiedän Jumalan rakastavan myös homoja. Amadeus muotoilee.

Amadeuksen blogin lukijoista löytyy niitäkin, jotka uskovat miehen vain huijaavan itseään.

- Välillä on turhauttavaa joutua todistelemaan, ettei tämä ole mikään ohimenevä vaihe.

Susannaa ei huolestuta, että Amadeus vain leikkisi heteroa.

- Minulle on selvää, että Amadeus on muuttunut. Kun ihminen on aidosti uskossa, se hohtaa hänestä eräänlaisena valona. Susanna sanoo.

Kaikki lähipiiristä eivät vieläkaan hyväksy Amadeuksen valintaa.

- Mutta sitä ei voi kukaan kieltää, etteikö minulla menisi nyt paljon paremmin kuin pari vuotta sitten.

Päihteisiin Amadeus ei ole koskenut kahteen vuoteen. Hänellä on opiskelupaikka. Edessä on muutto isompaan asuntoon, ja haaveissa siintää lisää lapsia. Amadeus sanoo tuntevansa itsensä tasapainoiseksi ja onnelliseksi.

Moni on kysynyt Amadeukselta, onko hän siis biseksuaali. Amadeus kuitenkin määrittelee itsensä heteroksi. Hän ajattelee seksuaalisuuden olevan varjeltava asia, jota kuuluu toteuttaa vain avioliiton suojissa. Susannan kanssa hän odotti avioliittoon asti.

- Yritin nuorena harrastaa seksiä naisten kanssa, mutta siitä ei tullut mitään. En pystynyt. Nyt ajattelen, että miten on mahdollista etten ole aiemmin tajunnut, miten hyvin nainen ja mies sopivat yhteen. Kuin ruuvi ja mutteri. ■

Amadeus laulaa Vapaakirkon ylistysbiändissä. Nykyään hänellä on myös miehiä ystävinä. "On hienoa tuntea heidän kanssaan veljellistä läheisyyttä ilman seksuaalisista jännitettä."

"Miten on mahdollista, etten ole aiemmin tajunnut, miten hyvin nainen ja mies sopivat yhteen?"

0 MENAISET

Liite 3. Artikkelit 2: Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto.

(Yle uutiset 19.7.2015. Teksti ja kuvat Jussi Mankkinen)

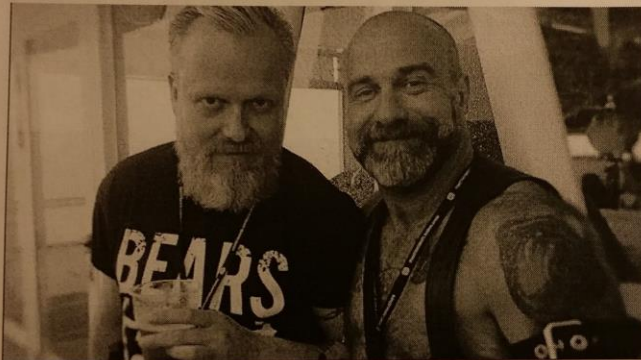
http://yle.fi/uutiset/karhumiehet_ovat_homokulttuurin_ajjaosasto/8166869

UUTISET > KULTTUURI

Kulttuuri 19.7.2015 klo 20:20 | päivitetty 19.7.2015 klo 21:55

Karhumiehet ovat homokulttuurin äijäosasto

Erilaiset seksuaalivähemmistöjen alakulttuurit nousevat esiin myös Suomessa. Yksi tällainen ryhmä on karhumiehet, joka on vaihtoehto joskus pinnallisena pidetylle homokulttuurin valtavirralle. Karhuristeily houkutteli paikalle myös runsaasti ulkomaalaisia osallistujia.

Antti Eho ja brittivieras

Kuva: Jussi Mankkinen / Yle

Taivas on harmaatakin harmaampi ja sadepisarat tapailevat yhä villimmin keinuvaa aallokkoa, mutta M/S Emma on valmiina lähtöön. Laiva on lastattu yhdellä drag-kuningattarella ja 160 raavaalla miehellä, joilla useimmilla on parta ja perusmiehen ulkonäkö. Drag-kuningattaren eli Jukka K:n rooli on houstaaminen.

Karhuista eli maskuliinisista ja karvaisista miehistä tuli näkyvä osa amerikkalaista homokulttuuria 70-luvun lopulla. Suomessa karhut saunovat, käyvät risteilyillä ja viettävät rennosti aikaa yhdessä vaikkapa makkaraa paistellen ja kaljaa juoden.

– Karhukulttuurista puuttuu sellainen turhantärkeys, kaikki saavat olla juuri sen näköisiä ja sen kokoisia kuin ovat. Tämä on sellaista äijämeininkiä, Bears on Board -risteilyjä jo useamman vuoden ajan järjestänyt Antti Eho toteaa.

Toisaalta karhukulttuuriin voidaan liittää myös Tom of Finland -kuvasto ja fetissejä nahasta rintakarvoihin ja muskeleihin.

Vaihtoehtokulttuuria

Karhuilusta on myös muodostunut vaihtoehto railakkaammalle ja ulkonäkökeskeisemmälle nuorten homokulttuurille.

– Jos elää tällaisessa aikuisten miesten homokulttuurissa, niin on oikeastaan aika vähän sellaisia paikkoja joissa voi tavata saman ikäisiä ihmisiä. Me tällaiset yli nelikymppiset ja siitä aikuisemmat homomiehet monesti ei olla sellaisia, mitä valtavirta yleensä haluaa, eli sitä kaunista nuorta poikaa, jolla on tissit oikeassa paikassa, Paavo Pyykkönen kertoo ja sanoo samaan hengenvetoon, että tilausta tällaisille tapahtumille todellakin on.

Paavo Pyykkönen

Kuva: Jussi Mankkinen / Yle

– Nyt kun homot saavat olla mitä ovat, myös eri-ikäiset homot tulevat esiin. Ja kun ihminen kasvaa, hän ei välttämättä enää halua olla mukana pintaliitojutuissa, eikä kaikki ole enää yhtä hienoa ja uutta kuin se joskus on ollut. Tässä mielessä karhukulttuuri ei ole vastakulttuuria, vaan kyseessä on ikään kuin tasapainottava juttu, Pyykkönen jatkaa.

Mikael ja komea parta

Kuva: Jussi Mankkinen / Yle

Myös Mikael viihtyy laivalla.

– Minulle tämä tällainen on niin kuin ilmaa jota hengitän. Nämä ovat ne ihmiset, joiden kanssa

haluan olla, joiden seurassa viihdyn ja joista tykkään.

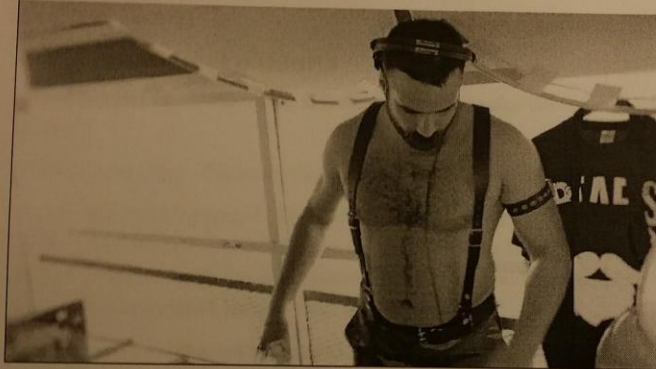
Parta kasvaa

Bears on Board -risteilyllä riittää suosiota myös Suomen rajojen ulkopuolella. Tänä vuonna mukana oli venäläisiä, virolaisia, ruotsalaisia, brittejä ja espanjalaisia karhuja. Komein parta -kilpailun osallistunut Kent Espanjasta paljastaa, ettei juuri hoida näyttävää partaansa.

– Käyn suihkussa päivittäin, pesen hiukseni ja partani ja siinä se on. En siihen kauheasti käytä aikaa.

– Parta merkitsee minulle paljon: se on osa persoonallisuuttani, ja se kertoo elämäntavoistani, ja ehkä karhukulttuuristakin, Kent tarkentaa.

Partakilpailu ratkaistiin huutoäänestyksellä, ja sen voitti muuten Venäjän Vitali.

DJ Chris Camplin

Kuva: Jussi Mankkinen / Yle

Teknosta kasariin

Karhuristeilyn pääesiintyjänä oli tänä vuonna lontoolainen DJ Chris Camplin, joka on vaikuttanut pitkään suurkaupungin underground-kuvioissa.

– Lontoossa karhukulttuurin klubiskene voi hyvin, vaikka kaupungissa onkin paljon jakautuneisuutta. Lontoosakin meillä on karhuristeily, joka kulkee Thames-jokea pitkin. Lisäksi meillä on Bear Week -tapahtuma ja lauantainen klubi-ilta.

– Kun olin nuorempi ja menin mukaan gay-kuvioihin, näin parrakkaita kundeja, pidin heidän tyylistään ja kasvatin itsellenikin parran. Sieltä imagoni tulee, otan paljon vaikutteita muilta homomiehiltä, Camplin sanoo.

– Tällaisissa tapahtumissa soitan yleensä diskkoa, kasarimusaa, housea ja teknoa. Haluan yleensäkin soittaa musiikkia useasta eri genrestä. Itse pidän monen tyylisestä musiikista. Ei ole hyväksi rajoittua yhteen genreen, vaan pitäisi olla avoin kaikenlaiselle musiikille.

Camplin on alunperin klassisesti koulutettu pianisti.

– Kyllä, siitä on ollut minulle hyötyä, se on auttanut minua ymmärtämään musiikkia paremmin.

Kuva: Jussi Mankkinen / Yle

Alakulttuurin alakulttuuria

Karhukulttuuri on alakulttuurin alakulttuuria, mutta onko tällaisesta positiosta sitten hyötyä vai haittaa?

- Minun mielestäni tällaisesta on pelkästään hyötyä, Antti Eho toteaa.
- Tulen itse alakulttuureista, olen pyörinyt Helsingin ja Suomen teknoskenessä 90-luvun alusta saakka, ja tämä on ollut minulle aina ikään kuin toinen koti. Tällainen asema luo valtavasti mahdollisuuksia, tänne voi tuoda toinen toistaan mielenkiintoisempia artisteja, tuoda sellaista musiikkia ja meininkiä, mitä ei ehkä muualla ole.

Kello alkaakin jo lähestyä kymmentä, ja risteily on pian ohitse.

Jussi Mankkinen Yle Uutiset

Liite 4. Artikkelit 3: Pink: Lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus.

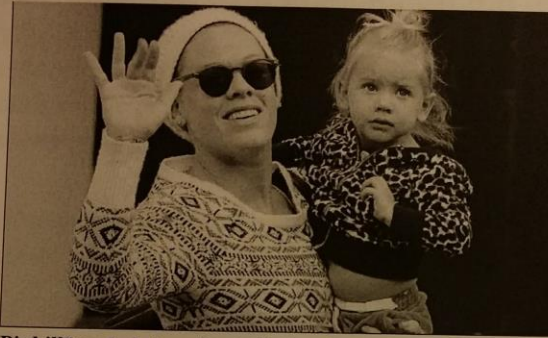
(Iltalehti 6.8.2013. Teksti Riikka Sorsa, Kuva SPLASH NEWS)

http://www.iltalehti.fi/viihde/2013080617338790_vi.shtml

Pink: Lesboksi leimaaminen on kohteliaisuus

Tiistai 6.8.2013 klo 22.48

Amerikkalaislaulaja Pink ei välitä syytöksistä, joiden mukaan hän olisi lesbo.

Pinkillä on kaksivuotias tytär ja aviomies. (SPLASH NEWS)

Laulaja Pink ottaa kohteliaisuutena, jos häntä sanotaan lesboksi.

- Kun twiitatte minulle ja sanotte, että olen lesbo, se ei vaivaa minua lainkaan. Se on kohteliaisuus. Suurin osa ystävistäni on, Pink twiittasi sunnuntaina.

Pink on naimisissa **Carey Hartin** kanssa. Parilla on kaksivuotias tyttö **Willow**.

- Olen varma, että te vihaa täynnä olevat ihmiset voitte keksiä jotain vähän pahempaa kuin tämä. Come on, olkaa luovia. Teillä on 140 merkkiä.

Female Firstin mukaan laulajan homoseksuaalisen fanijoukon ansiosta Pinkin musiikkiura on ollut menestyksekkäs.

- Minun pitäisi olla lesbo sen takia, miltä näytän ja miten olen. Mutta en vain satu olemaan, Pink on sanonut aiemmin.

[Pinkin Twitter](#)

Lähde: Female First

RIIKKA SORSA

riikka.sorsa@ilmedia.fi